

Evaluační zpráva lokality Krupka

Demografické informační centrum, o.s.

Praha, září 2012

Evaluace byla zpracována v rámci projektu „Evaluace v lokálních partnerstvích v lokalitách z roku 2011“ pro Úřad vlády České republiky, Odbor pro sociální začleňování v romských lokalitách (Agentura).

Demografické informační centrum, o.s., 2012

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Zadání a cíle evaluace	4
3. Metody a postupy, sběr dat.....	5
4. Kvalita situační analýzy a výběru lokálního konzultanta.....	7
4.1. Situační analýza.....	7
4.1.1. Načasování situační analýzy.....	7
4.1.2. Hodnocení situační analýzy lokálními partnery a její další využití.....	7
4.1.3. Hodnocení situační analýzy z pohledu lokální konzultantky	9
4.2. Lokální konzultant.....	9
5. Zhodnocení procesu přihlášení a výběru obce ke spolupráci s Agenturou	13
6. Založení lokálního partnerství a zhodnocení jeho potenciálu, spolupráce s partnery	16
6.1. Lokální partnerství	16
6.2. Pracovní skupiny	18
6.3. Hodnocení lokálního partnerství a pracovních skupin z pohledu jejich členů	20
7. Proces a kvalita strategického plánování, včetně využití situační analýzy, vhodnost určení priorit a volby finančních zdrojů pro opatření	23
7.1. Proces strategického plánování	23
8. Analýza zacílení chystaných projektů a opatření	26
8.1. Realizované projekty a opatření	26
8.2. Předkládané projekty a opatření	26
8.3. Plánované projekty a opatření	26
9. Zhodnocení činnosti institucí v obci v oblasti sociální integrace a jejich vliv na účinnost působení Agentury v místě	29
10. Vyhodnocení vlivu působení Agentury na klíčová rozhodnutí a přístupy vedení obce v oblasti sociálních (integračních) politik.....	33
11. Zhodnocení potřebnosti a vhodnosti opatření z pohledu obyvatel lokality a obce, priority pro činnost Agentury do budoucna.....	35
12. Hodnocení dosavadní spolupráce s Agenturou z pohledu členů lokálního partnerství	42
13. Případová studie - zapojení sociálně znevýhodněných obyvatel do činnosti lokálního partnerství a pracovních skupin.....	44
13.1. Očekávání členů lokálního partnerství	44
13.2. Vznik platformy sdružující obyvatele lokality – o.s. Konexe	45
13.3. Zapojení zástupců místních obyvatel do lokálního partnerství	45
13.4. Možné bariéry efektivního zapojení zástupců sociálně znevýhodněných obyvatel do práce lokálního partnerství.....	47
14. Závěry a doporučení.....	49

1. Úvod

Tato zpráva předkládá výsledky *evaluační analýzy lokality Krupka*, zpracované v rámci projektu Evaluace v lokálních partnerstvích v lokalitách z roku 2011. Zadavatelem evaluace je Úřad vlády České republiky, Odbor pro sociální začleňování v romských lokalitách (Agentura). Projekt realizovalo občanské sdružení Demografické informační centrum (DIC) v období květen – srpen 2012.

Předkládaná evaluační zpráva představuje pouze dílčí koncept evaluace dané lokality. Kromě této, především popisné zprávy, kde jsou do detailů popsány jednotlivé procesy a reflexe těchto procesů ze strany relevantních aktérů, jsou představeny hlavní analytické závěry v souhrnné zprávě, kde jsou zohledněna dosažená zjištění ze všech 17 lokalit, kde byly evaluace naší organizací realizovány. Souhrnná zpráva tak představuje v pravém smyslu syntézu analytických přístupů.

V rámci předkládané zprávy jsme se tak zaměřili, prostřednictvím kombinace různých výzkumných metod, na ucelený popis působení Agentury v dané lokalitě od procesu výběru, přes uplatnění jednotlivých metod definovaných v rámci intervenčního cyklu Agentury pro sociální začleňování (ASZ) až po vyhodnocení dosavadních výsledků působení ASZ.

Sběr dat a evaluace jednotlivých lokalit byly vypracovávány v polovině roku 2012, v evaluační zprávě je tak reflektována spolupráce ASZ s lokalitou do června roku 2012. Projekty a další aktivity, které byly započaty nebo realizovány po tomto období, již nejsou ve zprávě z pochopitelných důvodů začleněny.

Město Krupka leží na úpatí Krušných hor 5 km severně od Teplic. Na počátku roku 2011, kdy se přihlásila ke spolupráci s Agenturou, měla Krupka 13 662 obyvatel. Lokalitou, kde jsou ve vysoké míře zastoupeni sociálně znevýhodnění obyvatelé, jsou panelové domy ve dvou ulicích v sídlišti Krupka – Maršov (ulice Karla Čapka a Dukelských hrdinů).

Krupka se ke spolupráci přihlásila v únoru 2011, ASZ zde začala působit v srpnu 2011, ovšem lokální partnerství bylo ustaveno až po půl roce, v lednu 2012. Toto zpoždění bylo do jisté míry zapříčiněno politickou situací v Krupce, která byla rok bez zvoleného vedení města, neboť zde bylo nutné opakovat komunální volby z podzimu 2010. Vedle toho bylo toho podstatné zdržení způsobeno výměnou lokální konzultantky. Nové lokální konzultantka nastoupila až v prosinci 2012 a v té době začalo síťování partnerů pro lednové ustavující jednání lokálního partnerství.

Práce v lokalitě byla tedy již na svém počátku zpožděna o půl roku oproti ostatním lokalitám 2011. V době konání evaluace (červen 2012) byly práce na strategickém plánu ve své první části, neboť byly vytvořeny pouze SWOT analýzy jednotlivých oblastí.

2. Zadání a cíle evaluace

K optimálnímu naplnění zadání by bylo potřeba provést evaluační studii za podstatně delší časové období, nicméně v rámci možností se podařilo zadání splnit s tím, že jsme se podrobně zaměřili na působení Agentury pro sociální začleňování (ASZ) od založení lokálního partnerství, proces strategického plánování, projektového poradenství, až po realizaci projektů, a zhodnotí relevanci, efektivnost, užitečnost a udržitelnost dopadů působení ASZ. V rámci evaluace jsme se zaměřili na oblast zapojení sociálně znevýhodněných osob do lokálního partnerství a pracovních skupin, která byla podrobněji rozpracována v rámci případové studie. Toto téma bylo zároveň odsouhlaseno ze strany ASZ na kontrolním dni. Dále jsme se zaměřili na klíčová rozhodnutí vedení obce a orgánů veřejné správy v oblasti sociální integrace v období 2011 – 2012.

Základními cíli evaluace přitom bylo:

- a) otestovat efektivnost metod práce Agentury a zavádění jednotlivých opatření a poskytnout podklady pro případnou změnu a přizpůsobení metod a procesů Agentury na celkové i lokální úrovni,
- b) změřit adekvátnost sociálních (integračních) politik v obci a zjistit, zda partneři Agentury (především obec, jakožto hlavní partner Agentury, ale i další orgány veřejné správy a nevládní neziskové organizace) adekvátně reagovali na aktivitu Agentury a vhodně spolupracovali v procesu sociálního začleňování.

Díličí výsledky jsou předkládány v rámci této evaluační zprávy. Avšak některé oblasti především cíle a) budou podrobněji evaluovány v souhrnné evaluační zprávě, která se zaměří na srovnání efektivity metod ASZ mezi jednotlivými lokalitami, včetně referenčních lokalit, kde ASZ nepůsobí.

Naplňování cíle a) v předkládané díličí evaluační zprávě je podrobně popsáno v rámci kapitol 5, 7, 9 a 10 evaluační zprávy, kde jsou detailně rozpracovány jednotlivé metody, fáze intervenčního cyklu. Hodnocení je přitom do značné míry subjektivní, postaveno na základě výpovědí klíčových aktérů, existujících dokumentů a případných výstupů aktivit naplánovaných ve strategickém plánu.

Naplňování cíle b) je pak popsáno podrobněji v kapitolách 6, 8 a 11 evaluační zprávy, avšak částečně je tento cíl evaluace rozpracováván i v dalších kapitolách předkládané zprávy.

3. Metody a postupy, sběr dat

Předkládaná zpráva tvoří společně se závěrečnou, souhrnnou zprávou, ucelený evaluační systém. V následující zprávě tak přinášíme především popis působení ASZ v lokalitě s hodnocením postaveným na výpovědích klíčových aktérů a zohlednění informací z dalších písemných zdrojů. Jedná se především o koncept formativní evaluace, kdy jsou vyhodnocovány dosavadní postupy a výsledky s cílem optimalizovat působení ASZ v dalším období. Vzhledem ke skutečnosti, že v lokalitách, kde se působí teprve od roku 2011, nebyly dosud realizovány podstatné fáze stanoveného intervenčního cyklu (strategický plán, implementace opatření apod.), nebyl použit koncept sumativní evaluace.

Evaluační zpráva za danou lokalitu, ve které působí Agentura pro sociální začleňování, je založena na následujících metodických postupech a datových zdrojích:

a) Analýza relevantních dokumentů

Analýza dokumentů je využita ke zmapování aktivit započatých po vstupu ASZ do lokality. Byly analyzovány všechny dostupné dokumenty poskytnuté zadavatelem evaluace, především zápisy lokálního partnerství a pracovních skupin, výstupy lokálního partnerství a pracovních skupin (např. SWOT analýza), strategické dokumenty (s důrazem na strategický plán lokálního partnerství, ale také ostatní dostupné strategické dokumenty, které byly dostupné), výstupy jednání rady města, zastupitelstva, situační analýza, tiskové zprávy apod.

Tato analýza představuje základní pilíř evaluace, protože většina opatření nemůže mít relevantní dopad na statistická data vypovídající o kvalitě života. Řada opatření je stále v procesu či teprve na jeho počátku a právě fungování celého procesu, jeho dynamika, komplexnost zapojení stakeholderů apod. představuje měřitelnou efektivitu působení ASZ.

b) Hlubkové rozhovory

První rovinou kvalitativního výzkumu bylo expertní šetření, kdy byly formou polostrukturovaných rozhovorů osloveni **vybraní členové lokálního partnerství** (zástupci obce, organizací působících v obci i klíčoví poskytovatelé sociálních služeb). Měřítkem relevance výběru dotázaných přitom byla oblast jejich působení a zároveň účast / aktivita v rámci lokálního partnerství. Následná analýza tedy vychází z hodnocení významných aktérů a jejich interpretace působení Agentury v místě, které osobně dobře znají a v němž je soustředěna jejich profesní činnost.

Hlubkové rozhovory v obci Krupka byly provedeny se 6 respondenty. Samostatný rozhovor byl veden s lokální konzultantkou působící v obci.

Druhou rovinou byly rozhovory s **představiteli cílových skupin opatření (tj. s osobami sociálně znevýhodněnými)**. Cílem těchto rozhovorů bylo zhodnocení relevance realizovaných a zamýšlených

opatření vzhledem k deklarovaným potřebám cílové skupiny, ale také to, zda jsou pozorovány nějaké posuny v oblasti sociální integrace v dané obci.

Hlubkové rozhovory byly provedeny se 4 respondenty. Dotázáni byli 3 muži a 1 žena. Jeden z respondentů byl z důvodu zaměření případové studie vybrán jako zástupce o.s. Konexe.

4. Kvalita situační analýzy a výběru lokálního konzultanta

4.1. Situační analýza

4.1.1. Načasování situační analýzy

Situační analýzu vypracovalo Demografické informační centrum, o.s. v období červenec-září 2011 a byla odevzdána v souladu se zadáním ASZ v polovině října 2011. Situační analýza tedy vznikala v době, kdy již Agentura s městem formálně spolupracovala, reálně ale činnost neprobíhala. Současná lokální konzultantka nastoupila do lokality půl roku po oficiálním zahájení spolupráce a při svém vstupu tedy měla k dispozici konečnou verzi situační analýzy.

Výsledky situační analýzy byly prezentovány nově ustavenému lokálnímu partnerství na 1. jednání dne 25. 1. 2012.

Toto načasování hodnotí lokální konzultantka kladně, neboť situační analýza byla jejím základním materiálem před začátkem práce v lokalitě. Jiné materiály k dispozici neměla. Načasování však bylo způsobeno půlročním zpožděním práce v lokalitě. Pokud by zde práce v lokálním partnerství započala za působení první z lokálních konzultantek, byly by také zde výsledky situační analýzy k dispozici až v průběhu procesu strategického plánování.

Vzhledem k této časové posloupnosti je existence situační analýzy před vstupem konzultanta do lokality je hodnocena kladně a toto časování je vnímáno jako vhodnější, než pokud výzkum probíhá paralelně s úvodní fází prací v lokalitě.

4.1.2. Hodnocení situační analýzy lokálními partnery a její další využití

Dotázaní členové lokálního partnerství uvádějí, že ze situační analýzy vycházejí v debatách o konkrétních oblastech a je pro ně obecně použitelná pro proces strategického plánování. Jakmile se dotknou nějakého problému, tak konfrontují tuto otázku se situační analýzou a dále ji rozpracovávají. Partneři také reflektují, že situační analýza sloužila jako jeden z podkladů pro definice priorit a tvorbu SWOT analýz.

Z obsahového hlediska analýza pokrývá všechna základní témata a oblasti, na něž se Agentura a lokální partnerství v lokalitě zaměřuje. Situační analýza obsahuje sociodemografickou analýzu obce, identifikaci lokality a dále se zaměřuje na oblasti: bydlení a migrace, vzdělávání, ekonomická situace a zaměstnanost, kriminalita, bezpečnost a sociálně patologické jevy, sociální služby a vztahy mezi obyvateli a sociální klima v lokalitě. Z toho vyplývající identifikovaná ohniska problémů pokrývají všechny problémové oblasti řešení v rámci činnosti lokálního partnerství.

S pokrytím základních oblastí problémů jsou spokojeni také dotázaní partneři, kteří z obsahového hlediska nepostrádají žádné z témat. Konkrétní výhrady se pak dotýkají primárně rozsahu zpracování dílčích oblastí a úrovně detailu, do které analýza zachází (viz dále).

Opakovaně je však zmiňováno vnímání situační analýzy jako zásadního výchozího materiálu pro další

činnost lokálního partnerství při neexistenci jiných obdobných dokumentů zpracovaných přímo pro Krupku. „*Já si myslím, že to [problémové oblasti] vystihuje poměrně jednoznačně, pokud to do určité míry vůbec vystihnout může.... Já si myslím, že to je dobrý, takový materiál, ze kterého se dá vycházet dál. Ta analýza je opravdu jenom první krok, velmi záleží na nás, jak uchopíme ty hlavní problémy, ty hlavní body a jak s nimi budeme dál pracovat.*“

Dotázaní členové lokálního partnerství poukazují na **nepřesnosti** především **ve faktografických údajích** – např. odhady počtů a podílů zastoupení obyvatel lokality. Tyto odhady vycházejí pouze z odhadů kompetentních činitelů obce a nikoli z jiných možných metod zjišťování (matrika, počty lidí pobírajících dávky hmotné nouze v jednotlivých domech, expertní odhad počtu a podílu obyvatel v černých podnájmech).

Objevila se také výtky ohledně nízkého počtu respondentů a tedy nezajištění reprezentativity výpovědí a jejich statistické významnosti. Tyto postřehy patrně pramení ze záměny kvalitativního sociologického výzkumu, jehož hlavním úkolem je získat vhled do problematiky (explorační typ výzkumu) s kvantitativním výzkumem založeným na velkých datových souborech, které umožní zajistit reprezentativní vzorek základního souboru, ovšem kde se často jedná o konfirmační typ výzkumu, tedy potvrzení předem definovaných nebo domnělých vztahů.

Podle některých z dotázaných by pak měla být analýza v jednotlivých oblastech detailnější a jít více do hloubky v jednotlivých dílčích tématech, například v oblasti mimoškolních aktivit, přípravných ročníků apod.

Tyto výtky se pak odrážejí v posouzení návrhů oblastí intervence a možných změn, které jsou podle některých kontroverzní, protože nabourávají současný stav (daný zákony i zvyklostí řešení otázky v obci), který podle dotázaných není možné ovlivnit.

Někteří z dotázaných by naopak navržená opatření hodnotili za určitých podmínek jako reálná.

„Jsou do určité míry poměrně složité reálné, jo, opravdu, pokud to mám říct narovinu, za stávající konstelace všech souvislostí je ta reálnost velmi na hraně, to není jenom o penězích, spíše vycházím z takového celkového společenského zájmu v tomhle regionu.“

Navzdory kritizovaným nepřesnostem ve zpracování se řada z oslovených shoduje na tom, že je přínosné, aby takovéto analýzy zpracovával externí subjekt. Ten může poskytnout pohled z vnějšku, který místním aktérům pracujícím řadu let v lokalitě může často chybět.

„Jak říkám, vždycky se říká, že pod svícnem bývá tma, že člověk, když se v tom prostředí pohybuje, tak si ani neuvědomuje třeba nedostatky, nějaké odchylky, anomálie, takže to ano [externí subjekt dokáže přinést informace o lokalitě]. Já si myslím, že ano, že vždycky ten pohled toho externího je takovej, kterej se může vzít za bernou minci a pracovat s ním.“

Vedle kritiky v dílčích aspektech většina dotázaných chápe situační analýzu jako důležitý nástroj pro další práci: „*I kdyby byla celá blbě, jako že není celá blbě, ale i kdyby byla celá blbě, tak je to aspoň něco, nad čím se už dá diskutovat. Do té doby nebylo nic.*“

4.1.3. Hodnocení situační analýzy z pohledu lokální konzultantky

Z pohledu lokální konzultantky jsou v situační analýze obsahově pokryty všechny oblasti.

V souhrnu materiál považuje za využitelný pro další práci, neboť poskytuje první informace o lokalitě. Některé oblasti by však měly být **rozpracovány podrobněji**, především oblast **vzdělávání a volného času**. Zde je vnímáno nedostatečné zpracování existujících možností využití volného času, které sice děti z lokality příliš nevyužívají, ale pro další práci a tvorbu návrhů je podstatné zmapování existujícího potenciálu (dům dětí a mládeže, volnočasové aktivity pořádané školami aj.)

Při další práci byla situační analýza částečně využita, neboť její výsledky jsou zohledněny v rámcové analýze potřeb vypracované lokální konzultantkou před 1. jednáním lokálního partnerství. Z této rámcové analýzy pak dále vychází SWOT analýzy, které tedy de facto zohledňují některé z výstupů situační analýzy.

Lokální konzultantka hodnotí situační analýzu jako užitečný nástroj, především pokud je dostupný na počátku práce konzultanta v lokalitě. Nevýhoda načasování na úplný začátek je naopak spatřována v tom, že lokální konzultant nemůže směřovat výzkum na témata, která by potřeboval rozpracovat, například na podrobnou analýzu potřeb obyvatel lokalit. Tento účel by nicméně měly spíše než situační analýzy splňovat dílčí analýzy zadávané v průběhu práce v lokalitě a navázané na konkrétní potřeby konzultanta a lokálních partnerů.

4.2. Lokální konzultant

Za dobu, po kterou začala Agentura spolupracovat s městem Krupka, došlo k výměně lokálního konzultanta. Původní lokální konzultantka však působila ve městě pouze krátce a za tu dobu nebylo ustaveno lokální partnerství. Nikdo z dotázaných členů se tak s touto konzultantkou nesešel a nejsou si ani vědomi toho, že k nějaké výměně došlo.

Nová lokální konzultantka nastoupila v prosinci 2011, tedy 4 měsíce po začátku působení ASZ v lokalitě. Od původní lokální konzultantky nebyly předány téměř žádné materiály kromě seznamu partnerů, které by bylo dobré na poli inkluze v lokalitě zapojit. Vzhledem k tomu, že za první lokální konzultantky nedošlo k ustavení lokálního partnerství ani schůzkám s klíčovými partnery, není jisté, zda nějaké další materiály, na které by mohla nová konzultantka navázat, vůbec vznikly. Po svém nástupu provedla zasíťování partnerů a došlo k ustavení lokálního partnerství. Od počátku svého zapojení do lokálního partnerství mají tedy jeho členové osobní zkušenost se současnou lokální konzultantkou. Dotázaní členové lokálního partnerství se při hodnocení konzultantky jednoznačně shodují na jejích vysokých profesních a odborných kvalitách.

Reflexe práce lokální konzultantky jsou prezentovány citacemi z rozhovorů s dotázanými aktéry:

„Přestože je mladá, je určitě ... ty vlastnosti [pozn.: aktivita, kompetence, znalosti, dovednosti, vyjednávací schopnosti], ona je má. Problém není v té osobě. Její pracovitost je příkladná.“

„Velmi pozitivní je, že se nenechala odradit, ta její pozice není jednoduchá vůbec, je to dobrovolná činnost těch účastníků, což je vždycky problém, a nenechala se odradit. Je mladá, tudíž samozřejmě dovedu si představit, že se jí někdy těžko vystupuje, pokud tam jsou důraznější lidi, třeba jako já,

<p><i>kteřej najednou řekne 'jako takhle to nepůjde teda!' Jo, ale ona má i ten dar, že dovede ten konflikt trochu obejít, vrátit se k té situaci jiným způsobem. Já jsem s ní velmi spokojen jako z toho pohledu řekl bych manažerského, lidského i z toho odborného. Myslím si, že ona ví, co chce, nebo co by chtěla, ví, kam by to chtěla dotáhnout. "</i></p>
<p><i>„Ta je výborná, paní [jméno LK] je dobrá. Je empatická a hlavně svý práci rozumí, tzn. jak pochází z neziskovky, tak moc dobře zná ty problémy a nekouká se na to jako úředník, snaží se. Já bych jí pochválil, jak jen můžu. "</i></p> <p><i>„Musím říct, že poprvé jsem jednal jako opravdu s člověkem, který má přehled. Má přehled, ví, co má dělat, má přehled i z praxe. To není jak úředníci na kraji a nejedná z pozice, nemá takovej ten vrchostenskej postoj, to co mají ty úředníci. "</i></p>
<p><i>„Paní [jméno LK], že to [je] jako člověk určitě vzdělanej, kteřej rozumí tomu, co se vlastně řeší, asi i svým jednáním a svým postupem při řízení těch schůzek to směřuje k nějakýmu cíli, to je zcela bezesporu. "</i></p>
<p><i>„Je kompetentní v tom svém oboru, je kompetentní, má znalosti. Možná by trošku měla být razantnější ve vedení těch našich konzultací nebo porad, protože se často odvádí řeč a ona by měla být spíše takovou, takovou jakoby dominantnější osobou, což je povahová vlastnost, což není, ale co se týče znalostí, kompetence, tak ví, o čem mluví. Je to člověk, který tu problematiku zná dobře jo, takže zde není problém. "</i></p>
<p><i>„Přístup k práci má zřejmě dobrý, ale nejsem vždy přesvědčen o tom, že umí členy lokálního partnerství přesvědčit o váze svých slov. "</i></p>

Mezi další pozitiva, která byla v rozhovorech zmíněna, patří:

- ochota lokální konzultantky poskytnout radu a její vysoká osobní angažovanost při řešení konkrétních situací. *„Když potřebujeme konkrétně pomoci, tak stačí zavolat. Jak může, tak pomůže. Opravdu to si teda nemůžu stěžovat na [jméno LK], ani trošku. "*
- dobrý přehled o možnostech intervence a znalost řady opatření z praxe. *„Je především sociální pracovník, kteřej pracuje ve svém vlastním projektu a moc dobře ví, jaký asi máme starosti my a velice empatická a velice fundovaně ví, o čem jde řeč. "*

Prostor pro zlepšení spatřují naopak lokální partneři **ve způsobu vedení diskusí a pracovních skupin**. Tento názor úzce souvisí s vnímanou zdlouhavostí procesu plánování (viz kapitola 7). Partneři shodně reflektují, že vedení debat v některých chvílích postrádá dynamiku, a usuzují, že skupiny jsou vedeny podle metodiky, která lokální konzultantku v řadě momentů z jejich pohledu svazuje.

V kontrastu s vysoce hodnocenou odborností lokální konzultantky pak stojí poznámka partnerů o nízké přesvědčivosti při argumentaci či diskusi nad možnými opatřeními.

<p><i>„Jen bych byl, aby byla trošku pružnější. Ne ani tak v tom řešení těch problémů, ale v tom vedení těch skupin. Protože ona opravdu to vede moc formálně. "</i></p> <p><i>„Jediný co tedy jsou zoufalý, to jsou ty skupiny, který jsou vedený způsobem, který je neefektivní. Je tam vidět, že se striktně držej nějakýho postupu, kteřej jim zřejmě někdo přikázal. "</i></p>
<p><i>„Působte, že jste si víc jistý svou věcí! Oni [lokální konzultantka a lokální asistent] si moc jistý nejsou. "</i></p>

„Více by z ní mělo vyzařovat, že je to ona, která o tom ví tolik, že to není jenom formální pouze, jako formální naplňování její práce, ale že skutečně má v té oblasti dostatečný přehled tak, aby dokázala argumentovat. Ono já si myslím, že třeba to v sobě má, ale komunikačně to neumí prodat.“

Tyto dílčí okruhy by bylo vhodné reflektovat například změnou metod vedení diskuse ve skupině a zařazení aktivizačních technik, neboť důvěra partnerů ve schopnosti i osobnost lokální konzultanty je vysoká a skýtá tak do budoucna základ dobré spolupráce ve skupinách i na rovině individuálních jednání.

Lokální asistence

Při hodnocení lokální asistence zaznívají obdobné námitky týkající se nízké přesvědčivosti a přílišné „defenzivy“ při práci ve skupinách jako v případě lokální konzultantky.

Lokální konzultantka by uvítala vyšší systematičnost a důslednost asistence. Lokální partneři hodnotí administrativní stránku asistence kladně, neboť jsou jim potřebné dokumenty na jednání (pozvánka i obsah jednání) včas dostupné a termíny setkání jim lokální asistence připomíná.

Shrnutí

- **Situační analýza** byla využita pro další kroky procesu strategického plánování a v tomto ohledu splnila svůj účel.
- Pro lokální konzultantku byla užitečná svým načasováním, neboť ji měla k dispozici v době začátku práce v lokalitě.
- Lokální partneři hodnotí situační analýzu ambivalentně. Kladně hodnotí především existenci tohoto materiálu a také to, že pokrývá základní oblasti a je s ním možné dále pracovat v rámci skupin. Negativně hodnotí její dílčí aspekty (především míru detailu některých zjištění a dílčí nepřesnosti vycházející především z možnosti získat objektivní a relevantní data).
- **Lokální konzultantku** hodnotí členové lokálního partnerství kladně především z hlediska jejich vysokých odborných a profesních kvalit.
- Prostor na zlepšení naopak spatřují v oblasti vedení diskusí a pracovních jednání, vzhledem k reflektované zdlouhavosti celého procesu strategického plánování by uvítali větší dynamiku v rámci pracovních skupin.
- Výměna lokální konzultantky ovlivnila výrazné zpoždění lokality oproti ostatním lokalitám 2011. K výměnám lokálních konzultantů dochází v agenturních lokalitách poměrně často a jsou spojeny s negativním vnímáním ze strany lokálních partnerů. V tomto je Krupka výjimkou, neboť k výměně došlo hned z počátku, před započítáním hlubší spolupráce a řada partnerů ji tedy nepostřehla.
- Při porovnání situace v ostatních lokalitách (viz závěrečná Evaluační zpráva) se ukazuje, že při dobrém zvládnutí výměny a zachování kontinuity na pozici lokálního konzultanta nemusí

prodleva způsobená změnou znamenat z dlouhodobé perspektivy výrazný zásah do úspěšnosti spolupráce Agentury s městem. V Krupce, která dosud vykazuje výraznější zpoždění v procesu strategického plánování, je možné při zefektivnění plánovacích procesů z dlouhodobého hlediska předpokládat spíše úspěšnější intervenci. Místní partneři kladně hodnotí odborné kompetence lokální konzultanty a někteří vykazují silnou motivaci ke spolupráci (viz dále).

5. Zhodnocení procesu přihlášení a výběru obce ke spolupráci s Agenturou

Přihláška města Krupka byla podávána v lednu 2011, tedy v době, kdy město nemělo zastupitelstvo, neboť dvoje komunální volby (řádné v září 2010 a opakované na jaře 2011) byly zrušeny rozhodnutím krajského soudu z důvodu kupčení s hlasy voličů.

Přihlášku za město podával jeho tehdejší starosta. Na procesu přihlášení participovali také vedoucí pracovníci a ředitelé sociálního odboru městského úřadu, městské policie a základní školy působící v lokalitě. Přihlášku oficiálně zaštilil také vedoucí oddělení humanitních činností Ústeckého kraje.

Město se v roce 2011 nehlásilo poprvé, o spolupráci s Agenturou projevilo zájem již v roce 2008 při výběru tzv. pilotních lokalit, kdy však neuspělo.

V době přihlášení ke spolupráci s Agenturou (leden 2011) deklarovalo město využívání části z okruhu integračních opatření (institut zvláštního příjemce dávky a/nebo splátkové kalendáře příp. jiné programy na oddlužení obyvatel, spolupráce s nevládními organizacemi a provoz/finanční podpora nízkoprahového komunitního centra v sociálně vyloučené lokalitě, azylový dům nebo služby sociální prevence, aktivity zaměřené na udržení dětí v hlavním vzdělávacím proudu, programy na podporu zaměstnanosti nebo veřejná služba/veřejně prospěšné práce). Podle výsledků situační analýzy však výše uvedené nástroje nepokrývaly potřeby obyvatel žijících v předmětné lokalitě. Město reflektovalo, že zde není řešena bytová situace sociálně vyloučených jedinců a rodin, nebyl vytvořen ani komunitní plán sociálních služeb, ani koncepce prevence kriminality¹.

Agentura započala spolupráci s městem Krupka v červnu 2011. Teprve třetími volbami v září 2011 bylo zvoleno nové zastupitelstvo, které bylo ustanoveno na schůzi dne 24. 10. 2011. Původní starosta, který usiloval o zapojení města do spolupráce s Agenturou, je nyní členem nového zastupitelstva, ovšem do lokálního partnerství se nezapojuje. Nezapojuje se ani nový starosta.

Spoluprací s Agenturou byl pověřen **místostarosta**, který se účastní lokálních partnerství a vybraných pracovních skupin, v jedné skupině zastává funkci tajemníka. Lokálního partnerství se účastní také jeden člen rady a zastupitelstva města, který je současně ředitelem jedné ze spolupracujících základních škol. Účastní se tedy jak setkání lokálního partnerství, tak pracovních skupin.

Motivace členů lokálního partnerství ke spolupráci s ASZ

Město deklaruje **motivaci ke spolupráci** spočívající ve snaze o zlepšení situace v městské části Maršov v ulicích Karla Čapka a Dukelských hrdinů. Místostarosta si stávající problémy této oblasti uvědomuje a jeho pověření spoluprací s Agenturou hodnotí někteří z dotázaných partnerů jako dobrý krok. Zmiňovaným impulzem je také bezpečnostní situace. Plynou obavy z opakujících se pochodů extrémistů i z neřešení nevyhovující situace v oblasti Maršova.

¹ Zdroj: Výběr nových lokalit Agentury od r. 2011 - Dotazník pro uchazeče, Krupka

Motivace dalších partnerů:

- profesní zájem institucí působících v jednotlivých oblastech stran konkrétních dopadů spolupráce s lokálním partnerstvím na jejich práci (možnost zkvalitnění služeb, rozšíření služeb, podpory, rozvoje či zefektivnění činnosti)
- vnímání zodpovědnosti za oblast (bydlení, zaměstnání, vzdělávání a volný čas, bezpečnost), které se ve své činnosti věnují, a tím automatická potřeba zapojit se do činnosti, ve které se má daná oblast projednávat. Snaha o zlepšení situace v této oblasti.
- motivaci partnerů, kteří mají představu o realizaci konkrétních opatření, je především snaha získat podporu při naplňování těchto plánů, podporu při prosazování idejí shodných s nástroji používanými Agenturou včetně možnosti participace širšího spektra subjektů
- započítí systematické spolupráce s městem Krupka „*Prostě zkoordinovat a nějakým způsobem spolupracovat pod nějakým aktivním mediátorem. Protože člověk normálně si najde, když potřebuje, jenže když potom už nepotřebuje, tak to pomine a žádný jako systematický kontakty nejsou. Takže takhle, to byla ta motivace.*“
- vyřešit problémy v sociální oblasti
- poznat problematiku z pohledu jiných aktérů než je sám respondent.

Očekávání od spolupráce s Agenturou a od lokálního partnerství

Očekávání od spolupráce s Agenturou mezi některými z řad spolupracujících lokálních partnerů je možné shrnout do následujících oblastí:

- iniciace efektivní spolupráce subjektů a zprostředkování spolupráce a vzájemného kontaktu ze strany Agentury v roli facilitátora
- koordinace činností jednotlivých subjektů působících na poli sociálních věcí a vytvoření jednotné strategie
- zprostředkování kontaktů
- předkládání konkrétních návrhů možných řešení, sdílení zkušeností a dobrých praxí, poskytnutí kvalitního a ověřeného nástroje k řešení konkrétních situací
- pragmatické řešení konkrétních věcí, identifikovaných problémů a oblastí a volba nástrojů intervence
- zaznělo také prvotní očekávání možnosti legislativních změn, které bylo v průběhu seznámení se s principy práce Agentury korigováno.

Rámcová analýza potřeb, která byla vypracována na počátku lokálního partnerství, identifikuje očekávání partnerů od Agentury a lokálního partnerství v jednotlivých oblastech intervence. Napříč těmito oblastmi se opakují výše identifikovaná očekávání dotázaných aktérů, v některých aspektech

tato očekávání dále rozšiřuje. Další očekávání spojovaná se spoluprací s Agenturou a lokálním partnerstvím jsou:

- osvěta a prevence zaměřená především na otázky vzájemného soužití, mezilidské vztahy
- osvěta a působení na veřejné mínění v tématech sociální integrace, změna přístupu majoritní společnosti
- pomoc a finanční i nefinanční podpora při realizaci konkrétních opatření vč. získávání finančních prostředků
- pohled a zhodnocení situace a návrhů „zvenčí“
- spolupráce a pomoc s připravovanými projekty, projektovými záměry
- poradenství, platforma pro výměnu zkušeností
- analýza potřeb cílové skupiny
- prestiž.

Očekávání se tedy do značné míry pohybují v mantinelech, ve kterých může Agentura působit, tedy především v oblasti poradenství, koordinace a zprostředkování činností a pomoci při konkrétních projektech a získávání financí z existujících zdrojů. Z tohoto hlediska se zdají očekávání jednotlivých aktérů reálná. Silně zde zaznívá působení na postoje a veřejné mínění a osvěta cílové skupiny v jednotlivých oblastech, ale také potřeba analýzy potřeb cílové skupiny, což se konkrétně projevuje ve snaze zapojit obyvatele lokality do procesu strategického plánování a práce lokálního partnerství (viz dále).

Shrnutí

- Očekávání spojená se spoluprací s Agenturou formulovaná jednotlivými partnery jsou reálná.
- Zástupce vedení města formuluje očekávání ve velmi obecné rovině a otázkou je, zda má vedení města v této oblasti skutečně nějaké konkrétní plány.
- Očekávání části aktérů jsou úzce spojena s jejich vlastním působením v dané oblasti, ať již se jedná o oblast bydlení, sociálních služeb či zaměstnanosti, a možnostmi zvýšit efektivitu činnosti či rozšířit její záběr a případnou spolupráci.
- Z tohoto pohledu je možné hodnotit výběr lokality ke spolupráci jako vhodný. Partneri uvádějí očekávání, která nejdou mimo kompetence a možnosti Agentury, a prvotní podmínky pro úspěšnou další spolupráci jsou tak splněny.
- Faktorem, který by měl být brán v úvahu při výběru lokality, byla v tomto případě politická situace ve městě a roční absence zvoleného vedení města z důvodu opakující se neregulérnosti voleb. Příhlašku tak podával starosta, který podle zákona o obcích v období do zvolení celého zastupitelstva zůstal v úřadě. Pro zhodnocení tohoto a případných dalších rizikových faktorů pro budoucí spolupráci by bylo nutné provést změny v procesu výběru a více se zaměřit na zjišťování lokálních kontextů budoucí spolupráce, přístupu potenciálního budoucího vedení města a obecně toho, zda existuje prostor a vůle místních partnerů pro konkrétní intervenci Agentury.

6. Založení lokálního partnerství a zhodnocení jeho potenciálu, spolupráce s partnery

Lokální partnerství se v době evaluace nacházelo teprve v přípravné fázi tvorby strategického plánu, neboť jeho ustavení bylo o půl roku opožděno vlivem situace v obci a především díky výměně lokální konzultantky. Hodnocení jeho dosavadní činnosti jsou tedy pouze dílčí, názory dotázaných partnerů jsou založeny na jednotlivých zkušenostech z nemnoha společných setkání. Dynamika lokálního partnerství stejně tak jako jeho hodnocení z řad zapojených aktérů pravděpodobně projde řadou změn.

Následující kapitola reflektuje stav v červnu 2012, tedy po 5 měsících existence lokálního partnerství.

6.1. Lokální partnerství

Lokální partnerství Krupka je složeno z těchto partnerů:

Dům dětí a mládeže Cvrček	Městská policie Krupka
JOB ASISTENT, s.r.o.	Policie ČR – obvodní odd. Krupka
Krajský úřad Ústeckého kraje – romská koordinátorka	Poradna pro občanství/ občanská a lidská práva
Magistrát města Teplice – odbor sociálních věcí	Probační a mediační služba ČR, středisko Teplice
Magistrát města Teplice – OSPOD	Oblastní charita Teplice
město Krupka – místostarosta	OSBD Teplice
MÚ – Odbor školství, kultury a sociálních věcí	Úřad práce Teplice
MÚ – Odbor správy majetku	ZŠ a MŠ Krupka
Masarykova ZŠ a MŠ Krupka	Základní a praktická škola Krupka
	White light Teplice

V současné době se na činnosti lokálního partnerství a pracovních skupin podílí dohromady 19 organizací a **25 osob**.

Z pohledu lokální konzultantky v lokálním partnerství chybí zástupci mateřské školy působící přímo v lokalitě, kteří byli osloveni ke spolupráci, ale nezúčastnili se jednání lokálního partnerství.

Lokálním partnerům chybí především zástupci obyvatel lokality (viz kapitola 13), jejichž dosavadní neúčast vnímají všichni jako velké negativum. V oblasti vzdělávání je zmiňována také absence Základní školy Bohosudov při Biskupském gymnáziu, která není členem lokálního partnerství ani se neúčastní pracovních skupin.

Krom výše uvedených se podle hodnocení lokální konzultantky i partnerů do lokálního partnerství zapojili všichni důležití aktéři z Krupky a okolí. Zároveň je reflektována možnost přizvání dalších aktérů jako hostů při zpracovávání konkrétních oblastí (uváděni jsou např. zaměstnavatelé z průmyslové zóny).

Lokální partnerství Krupka bylo ustanoveno na svém prvním jednání 25. 1. 2012. Na prvním jednání byla účastníkům prezentována Agentura a představeny výsledky situační analýzy. Byly zároveň prezentovány výsledky rámcové analýzy potřeb zpracované lokální konzultantkou na základě rozhovorů s budoucími členy lokálního partnerství, kde byla mimo jiné shrnuta také očekávání od lokálního partnerství a spolupráce s Agenturou v jednotlivých oblastech možné intervence.

Druhé (a zatím poslední) setkání lokálního partnerství se konalo v měsíčním odstupu (28. 2. 2012). Byla na něm identifikována hlavní témata, kterým se v nejbližší době budou partneři věnovat, a formulována vize města v oblasti sociálního začleňování. Proběhlo rozdělení členů lokálního partnerství do pracovních skupin.

Díky opožděnému začátku práce ASZ v Krupce je aktivita členů lokálního partnerství doposud patrná „pouze“ z činností na přípravné fázi strategického plánu. V této oblasti partneři přinášeni svoje postřehy, zkušenosti a návrhy k probíraným tématům.

Na aktivitu v tvorbě konkrétních návrhů opatření a jejich následné implementaci je možné usuzovat pouze z dílčích informací z rozhovorů provedených s některými z členů lokálního partnerství. V lokálním partnerství je několik členů, kteří mají poměrně jasnou představu o projektech a opatřeních, na kterých by rádi v rámci lokálního partnerství spolupracovali či byli jejich hlavními realizátory (viz kapitola 8.3). Naopak jiní členové zatím spíše vyčkávají, očekávají především nové informace a vlastní účast na strategickém plánování chápou především tak, že reprezentují v roli „odborníků“ na dílčí sledovanou oblast zájmu. Jejich další aktivitu ve fázi formulace cílů a jejich naplnění je v tuto chvíli obtížné odhadovat.

Mezi lokálními partnery však zaznívá také mírná skepse a obava z pasivnějšího postoje některých členů a jejich neochoty přebrat v budoucnu iniciativu a zodpovědnost za konkrétní činnost a naplňování dohodnutých cílů.

„Oni na to lokální partnerství přijdou, protože mají pocit, aby někdo neřekl, že je nebere, že chybí, jakože se o to nezajímají. Ale to není to hlavní, to hlavní je něco udělat a myslím si, že tady začne ten rozpor, až budeme řešit věci konkrétně, až se budeme ptát: Co vy pro to můžete udělat? Někteří řeknou, co pro to můžou udělat, a někteří budou čekat, jestli je to obejde nebo neobejde. Ten tah na bránu není u všech jednoznačnej.“

Vzhledem k tomu, že je fáze strategického plánování v Krupce teprve na počátku, lokální partnerství se sešlo pouze 2x na úvodních jednáních. Krom formálních náležitostí (jednací řád, přijetí nového člena atd.) se tedy zaměřilo pouze na seznámení partnerů s Agenturou i mezi sebou navzájem, debatu o dalším směřování a rozdělení zájemců do jednotlivých pracovních skupin (viz 6.2.).

Tvorba a projednávání strategického plánu, jeho finalizace, schvalování a předložení zastupitelstvu města stejně tak jako naplňování konkrétních opatření jsou nejdůležitější úkoly, které členy lokálního partnerství čekají v 2. polovině roku 2012 a v dalších letech.

6.2. Pracovní skupiny

Na druhém setkání lokálního partnerství byly vytvořeny čtyři pracovní skupiny, které tematicky pokrývají hlavní oblasti řešení problematiky sociálního vyloučení:

- Bydlení (5 institucí)
- Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost (10 institucí)
- Sociální služby, vzdělávání a volný čas (11 institucí + 1 instituce jako host – SŠ a VOŠ Perspektiva, s.r.o. z Dubí)
- Zaměstnanost (8 institucí)

Při prvním setkání pracovních skupin bylo dohodnuto, že každý ze subjektů dané pracovní skupiny bude zastupovat pouze 1 osoba.

Vzhledem k tomu, že proces plánování byl v době evaluace zatím spíše na svém počátku, je možné předpokládat dílčí změny ve složení pracovních skupin, resp. jejich aktivních členů. Ve dvou pracovních skupinách – Zaměstnanost a Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost – jsou totiž zařazeny také některé instituce, jejichž zástupci se doposud ani jedné z pracovních skupin nezúčastnili.

Pracovní skupiny se poprvé sešly na přelomu března a dubna 2012, tedy v rozmezí 8-10 týdnů po ustavení lokálního partnerství. V době evaluace (stav k červnu 2012) měly za sebou pracovní skupiny 3-4 setkání.

Doposud aktivnější pracovní skupiny (4 setkání) - PS Bydlení a PS Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost - se setkávají v průměru každé 3 týdny. Naopak u dalších dvou skupin, které se sešly pouze 3x, jsou rozestupy mezi jednotlivými setkáními delší (6-7 týdnů).

Intenzita setkávání je partnery hodnocena různě. Některým vyhovuje, neboť si od pracovních skupin slibují především aktivní tvorbu návrhů a opatření a jejich implementaci a přílišné prodlevy mezi setkáními jsou pro ně zdržením celého procesu. Pro jiné partnery je naopak frekvence setkávání příliš častá, což je pravděpodobně důvodem jejich vyšší absence.

Dle individuálních preferencí metod práce zazněla mezi dotázanými také preference méně častých a kratších setkání a přesunutí části práce na individuální rovinu a elektronickou komunikaci. Zde by však hrozila nižší aktivita řady partnerů a ztráta možnosti využít skupinovou dynamiku, která je nezbytná především v této úvodní fázi strategického plánování, formulaci konkrétních opatření a dosahování konsensu ohledně způsobů jejich implementace.

Nefunkčnost spolupráce elektronickou formou potvrzuje také lokální konzultantka, neboť partneři se mailem většinou k žádným oblastem nevyjadřují. Pokud někdo absentuje na pracovní skupině, řeší to konzultantka osobním jednáním, což hodnotí jako efektivnější způsob práce na daném úkolu.

Mezi aktivně pracující patří především pracovní skupiny Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost a Bydlení, které se sešly 4x při relativně vysoké účasti členů.

PS Bydlení je nejmenší z pracovních skupin a její členové na ní doposud docházejí vzorně, zaznamenány byly zatím pouze 3 absence, předem omluvené.

Negativem jsou **absence některých důležitých aktérů v PS Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost**, kteří byli z počátku do pracovní skupiny zařazeni, ovšem jednání se účastní sporadicky nebo vůbec. Je to především omezená účast zástupce Městské policie (2x z celkových 4 setkání), sporadická účast zástupců klíčových základních škol (naprostá neúčast zástupce základní školy v lokalitě a omezená účast zástupce druhé základní školy – 1x ze 4 setkání) i nulová účast zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí (z Magistrátu Teplice) a omezené účast OSBD Teplice, majitele bytů v lokalitě (1x ze 4 setkání).

PS Sociální služby, vzdělávání a volný čas je co do počtu členů největší skupina. Z dosavadních tří setkání se dá obtížně usuzovat o aktivitě jejích členů, neboť vzhledem k velikosti skupiny vždy někteří partneři absentují. Již na druhém i třetím jednání však chyběla podstatná část zástupců základních škol a mateřské školy (ze 4 zapojených školských zařízení se 2. jednání účastnil pouze ředitel jedné ze základních škol, 3. jednání se již neúčastnil ze školských zařízení nikdo), neúčastnil se ani odbor školství, kultury a sociálních věcí městského úřadu. Absence těchto důležitých partnerů při formulování priorit a tvorbě SWOT analýzy prodlužuje proces strategického plánování a zvyšuje časové nároky na individuální schůzky lokální konzultantky a chybějících členů k diskusi nad tématy probíranými v pracovní skupině. Rizikem dlouhodobé neúčasti zástupců škol i školského odboru na pracovní skupině zaměřené mimo jiné na vzdělávání je paralýza této skupiny a omezené možnosti plánování a budoucí realizace aktivit zaměřených na vzdělávání, ale také na volný čas dětí a mládeže.

Zatím nejproblematictější probíhá **PS Zaměstnanost**, kam bylo nominováno celkem 8 partnerů, ale většina z nich se ani jednoho zasedání doposud nezúčastnila. Nejvíce, dvou pracovních schůzek (z celkových tří) se zúčastnil zatím pouze Job Asistent, který tak tvoří nejmotivovanějšího partnera v oblasti zaměstnanosti, a zástupkyně úřadu práce a místostarosta. Ostatní členové buď nedorazili vůbec, nebo pouze na jedno jednání. Dohromady se nesešli nikdy více než 3 lokální partneři (pracovníci ASZ nejsou započítáni).

„Ale samozřejmě tam jsou problémy, kdy na některý příchozí čekáme dvacet minut po zahájení, ale de facto tam zůstáváme tři maximálně čtyři, takže jsem několikrát upozornil na to, teď poměrně důrazně, že pokud to takhle bude probíhat dál, tak se musíme zamyslet nad tím, jestli to má cenu nebo ne.“

Velmi negativně byla hodnocena především absence zástupce úřadu práce (účast na 1. setkání), tento fakt je reflektován nejen v zápisech z pracovní skupiny, ale také jako slabá stránka v připravované SWOT analýze. Na zatím posledním setkání pracovní skupiny byla již zástupkyně úřadu práce opět přítomna, počáteční kritika partnerů tak zdá se vyústila ve vyšší snahu zástupců úřadu práce časově uzpůsobit své možnosti účastnit se pracovní skupiny.

Tyto prvotní výpadky důležitých partnerů jsou řešeny individuálními schůzkami s lokální konzultantkou a zdá se, že minimálně ze strany úřadu práce by se měla situace do budoucna zlepšit, neboť je deklarován zájem o spolupráci v rámci lokálního partnerství.

Pracovní skupiny věnovaly všechna svá dosavadní setkání práci na SWOT analýze. V některých pracovních skupinách postupovali velmi podrobně za využití metod SWOT analýzy i tzv. rybích kostí (PS Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost a PS Bydlení).

Po zkušenostech s výrazným časovým zatížením při aplikaci všech těchto metod bude pravděpodobně v dalších dvou skupinách upuštěno od tvorby rybích kostí a bude se dále vycházet pouze z formulovaných priorit v dané oblasti a z výsledků SWOT analýzy.

Partnery je totiž velmi negativně vnímána zdlouhavost celého procesu, někteří nerozumí volbě daných technik a zdá se jim, že se dokola mluví o stejných věcech. Tento pocit je možná umocněn také tím, že lokální konzultantka pojala tvorbu SWOT analýzy nikoli souhrnně za každou z hlavních oblastí, ale v rámci jedné oblasti jsou vytvářeny dílčí SWOT analýzy jednotlivých priorit (např. v PS Prevence byly SWOT analýzy, tedy silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby formulovány ke každé ze 4 hlavních priorit - Priorita 1. Preventivně působit na děti a mladistvé, Priorita 2. Eliminovat výtržnictví, narušování veřejného pořádku, kriminalitu; zvyšovat bezpečí v lokalitě Maršov, Priorita 3. Zlepšovat vztahy mezi sociálně vyloučenými a nevyloučenými osobami a Priorita č. 4 Eliminovat užívání návykových látek a rizik s nimi spojených).

6.3. Hodnocení lokálního partnerství a pracovních skupin z pohledu jejich členů

Vzhledem k tomu, že po několik měsíců na podzim roku 2011 nebyla obsazena pozice lokálního konzultanta a v Krupce tak neprobíhalo síťování partnerů ani jiná jednání s budoucími členy lokálního partnerství, bylo lokální partnerství a pracovní skupiny z pohledu členů ustanoveno rychle. Většina dotázaných pravděpodobně nedisponuje informacemi o termínu oficiálního zahájení spolupráce Agentury s městem Krupka, proto činnost odvozují od termínu vyhotovení situační analýzy (říjen 2011), případně od oslovení lokální konzultantkou k účasti v lokálním partnerství (přelom roku).

Frekvence setkávání je hodnocena jako častá a pro většinu dotázaných dostatečná. Někteří by frekvenci ještě zvýšili, především ti partneři, kteří cílí na přípravu konkrétních opatření, ke které zatím neměli na setkávání příliš prostor. Je také patrný pragmatický přístup k jednotlivým fázím strategického plánování a vědomí nutnosti osobní zaangażovanosti členů.

„[Setkání jsou] poměrně dost často a teď je období, kdy je potřeba to takhle řešit, protože až se to rozjede a každý si převezmeme nějaký úkol, tak se můžeme vidět jednou za půl roku, když ho budeme plnit. Ale dokud to nefunguje, tak je potřeba se donutit.“

Naopak někteří, především ti, kteří se častěji z jednání omlouvají, považují frekvenci setkávání jako příliš častou a zdůvodňují tím svoji neúčast. V jejich postojích zatím není patrné, do jaké míry budou skutečně aktivně participovat na vytváření a naplňování stanovených cílů a do jaké míry berou účast v pracovních skupinách spíše jako platformu pro obecnější diskuse bez konkrétních výstupů.

Druhý často zaznívající úhel hodnocení dosavadní činnosti členů lokálního partnerství je jeho efektivita, tedy do jaké míry se partnerům doposud daří v procesu strategického plánování (viz kapitola 7). Zde poměrně často zaznívá názor, že úvodní fáze zacílená na stanovení cílů a identifikaci

problémů a možností se partnerům daří naplňovat, neboť výstupy s podobě SWOT analýzy existují, ovšem bylo by vhodné zvýšit efektivitu procesu, který shodně hodnotí jako velmi zdlouhavý a rozvláčný.

Hlavní **rizika** pro funkčnost lokálního partnerství a pracovních skupin, která je z výpovědí oslovených lokálních partnerů možné identifikovat, jsou:

- **nízká účast důležitých partnerů**, obava z jejich nezájmu o spolupráci na platformě lokálního partnerství.

„Takže já nerad kritizuju, ale je to takový strašně nepružný a většina lidí to považuje za ztrátu času a že to k ničemu nevede. Proto je tam taky účast tak nízká, my jsme se tři sešli na tý jedný diskusní skupině. Nebo dva, nebo čtyři, to k ničemu není, pokud tam nebudou ty lidi účastný, tak to k ničemu nepovede.“

- **nízká aktivita některých členů**, vyčkávací strategie a neochota aktivně se zapojovat do řešení konkrétních cílů. Doposud se nedaří dosáhnout vyrovnané zainteresovanosti všech členů.

„Ale kdyby je to moc nestálo, nebo nestálo velké úsilí, bylo by to hezké, de facto očekávají, že většinu té práce odvede ta Agentura, což já neočekávám, protože ji nemůže odvést, protože je jedna ta slečna, to je jako blbost.“

Kladně je naopak hodnoceno **aktivní zapojení města**. Pověření místostarosty touto spoluprací hodnotí partneři pozitivně, stejně jako jeho aktivitu v rámci lokálního partnerství a snahu o funkční spolupráci jeho členů.

Shrnutí

- Do lokálního partnerství je zapojena většina důležitých partnerů. Identifikována byla absence mateřské školy v lokalitě, Základní školy při Biskupském gymnáziu a členům lokálního partnerství zde především chybí zástupci obyvatel lokality.
- Počet setkání lokálního partnerství je příliš nízký (2 setkání) na to, aby bylo možné objektivně hodnotit aktivitu jeho členů. Někteří ze členů nicméně hodnotí spíše kriticky pasivní postoj některých institucí a tím vyjadřují obavu z neochoty přijmout zodpovědnost za budoucí realizaci strategického plánu.
- Činnost probíhá především v pracovních skupinách, které jsou poměrně dobře obsazeny z hlediska institucí, které by se jich měly účastnit. V realitě však 2 ze skupin vykazují výrazné problémy s účastí členů na jednáních.
- Problematická je PS Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost, ve které byla zaznamenána absence řady klíčových aktérů (omezená účast zástupce Městské policie sporadická účast klíčových základních škol a OSBD Teplice a nulová účast zástupce OSPOD Teplice).
- Zástupci základních škol se účastní ve velmi omezené míře také pracovní skupiny zaměřené na sociální služby, vzdělávání a volný čas.

- Zatím nejproblematictější probíhá PS Zaměstnanost, kde se nedaří zorganizovat setkání dostatečného počtu institucí.
- Podle lokálních partnerů by bylo třeba zvýšit efektivitu práce v pracovních skupinách, neboť proces strategického plánování je vnímán jako velmi zdlouhavý a je tím snižována motivace k účasti na pracovních skupinách.

7. Proces a kvalita strategického plánování, včetně využití situační analýzy, vhodnost určení priorit a volby finančních zdrojů pro opatření

7.1. Proces strategického plánování

Proces strategického plánování byl zahájen na 1. jednání lokálního partnerství (25. 1. 2012), kde lokální konzultantka představila výstupy rámcové analýzy potřeb, která byla vytvořena na základě výstupů situační analýzy a individuálních jednání s budoucími členy lokálního partnerství.

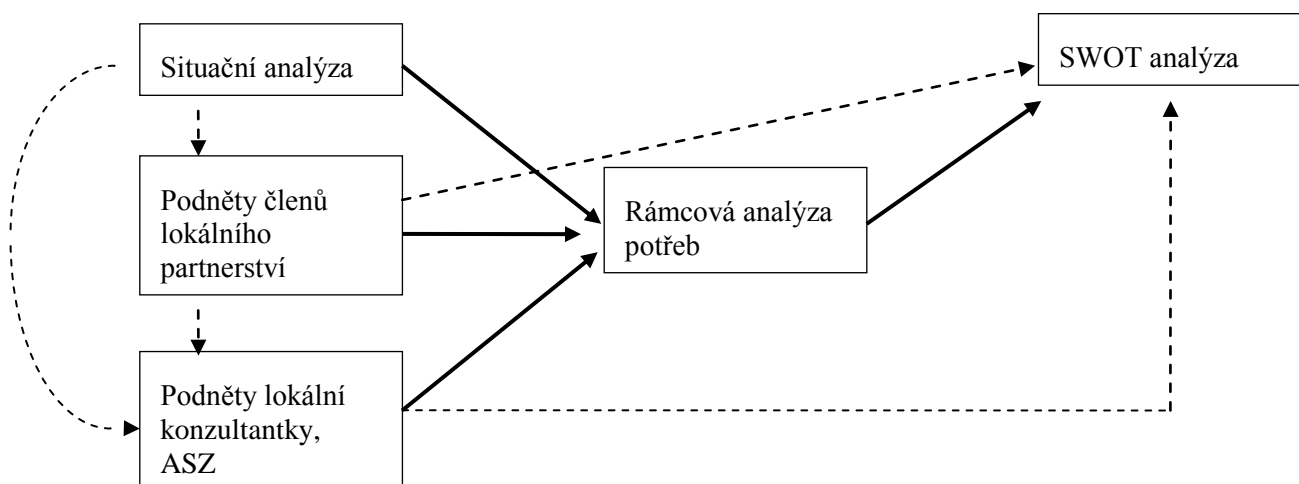
Rámcová analýza potřeb se zaměřovala na oblasti: bydlení, vzdělávání, zaměstnání a ekonomická situace, sociálně patologické jevy a bezpečnost, sociální služby a volnočasové aktivity a vztahy mezi obyvateli. V každé z oblastí představovala potřeby cílové skupiny, jakým způsobem jsou naplňovány nyní a jak je v budoucnu naplňovat, překážky i očekávání od lokálního partnerství a Agentury.

Druhé lokální partnerství (28. 2. 2012) pracovalo na definici vize města pro oblast sociálního začleňování pro Krupku do roku 2022. Zároveň byly prezentovány priority a návrhy možných opatření, které vznikly na základě Situační analýzy a rámcové analýzy potřeb a dalších návrhů konzultantky. Z 19 priorit nebyla partnery odsouhlasena jedna, kterou partneři nevyhodnotili jako relevantní. Ostatní priority a návrhy opatření dále slouží jako podklad pro tvorbu SWOT analýz.

Po rozdělení do pracovních skupin se proces strategického plánování přesunul na tuto platformu, kde v současné době pokračuje.

Na prvním setkání pracovních skupin započala práce na SWOT analýze, která dále pokračovala na 2. jednání. U skupin, kde proběhlo 3. jednání, bylo pokračováno metodou rybí kosti na práci s identifikovanými problémy, jejich příčinami a překážkami v jejich odstranění.

Schéma využití situační analýzy při strategickém plánování

Po 5 měsících od prvního setkání lokálního partnerství a po 3 měsících od prvního setkání pracovních skupin je tedy proces strategického plánování ve fázi **vypracované SWOT analýzy**. Tato analýza je velmi důkladná, neboť byla vypracovávána pro každou z odsouhlasených priorit v oblasti Bydlení a pro vybrané hlavní priorit v oblasti Sociálních služeb a volného času a Zaměstnanosti a Prevence sociálně patologických jevů. V realitě je tedy vytvořeno 13 dílčích SWOT analýz pro 13 priorit.

Především tato důkladnost je však zdrojem rozladění dotázaných členů lokálního partnerství, kteří **celý proces hodnotí jako nesmírně zdlouhavý** a pro část možná až demotivující. Tuto zdlouhavost vnímají především v tom, že je velký objem času (již téměř půl roku) věnován rozpracování současného stavu, kdy nejsou všichni spokojeni s používanými metodami a ne všichni jim plně rozumí (výtky se objevují např. k procesu tvorby SWOT analýz a následnému bodování identifikovaných jevů, kde vedle velkého objemu času zaznívají pochyby o účelnosti postupu a bezradnosti partnerů v přidělování bodů), aniž by se přikročilo k debatě o konkrétních možnostech intervence. Je zde patrná výrazná potřeba realizovat vedle důkladného plánování také nějaká konkrétní opatření, která by pro lokální partnery znamenala alespoň dílčí viditelný výsledek.

S mírnou nadsázkou se dá říci, že zdlouhavý proces plánování aktivně absolvují především ti partneři, kteří do lokálního partnerství vstupovali s konkrétními plány a vizemi. Z jejich pohledu zdlouhavé plánování tedy chápou jako nutnou součást toho, aby se postupem času začaly řešit konkrétní možnosti intervence a možná opatření.

Naopak pro ty, kteří nejsou vedeni touto jasnou snahou, může být zdlouhavost procesu zámkou pro častější neúčast.

Rizikem celé této situace však je, že pokud se neodhadne míra trpělivosti partnerů a bude se ještě chvíli pokračovat ve spíše teoretických diskusích nad hlavními problémy a jejich silnými a slabými stránkami, odhodlání partnerů aktivně se podílet na činnostech a cílech poklesne natolik, že výsledný strategický plán bude „mrtvým“ dokumentem.

„Oni přesně jedou podle nějakých předpisů, takže děláme SWOT analýzu, takže tam budujeme nějaký rizika a šance a pozitiva a většina lidí, pokud já to dokážu odhadnout, tak to bere jako obrovskej žrout času, že tam prostě mluvíme strašně teoreticky a v podstatě většina lidí se v těch problémech ztrácí. A v podstatě skutek utek. Já kdybych neměl jasnou představu, co chci v tý jedné skupině dělat, tak v podstatě nevím, co tam dělám, jo?“

Partneři tak necílí kritiku ohledně zdlouhavosti procesu plánování na lokální konzultantku, spíše to připisují metodikám práce Agentury, kterých se lokální konzultantka v lokalitě drží.

V některých pracovních skupinách již proto přešli na paralelní řešení tvorby strategického plánu a probírání konkrétního opatření a jeho přípravu pro uvedení do praxe, což je vnímáno jako pozitivní krok.

Po důkladné analýze současného stavu tedy mezi partnery stále panuje **nejistota ohledně možnosti realizace konkrétních opatření a jejich udržitelnosti**, neboť tomuto nebyl doposud věnován prostor.

Opětovně zde zaznívá **požadavek zapojení cílové skupiny**, na kterou mají být opatření zaměřena, do procesu plánování, což by partnery mělo přesvědčit o správnosti zacílení navrhovaných opatření

a ochotě cílové skupiny na těchto opatřeních participovat. Způsob zapojení cílové skupiny, který v Krupce započal krátce před evaluací, je předmětem případové studie v kapitole 13.

V současné situaci **není možné zhodnotit reálnost jednotlivých cílů a opatření**, neboť není k dispozici strategický plán. Reálnost hlavních cílů, se kterými partneři doposud pracují, tedy postihujeme pouze z jejich hodnocení dotázanými aktéry.

Panuje přesvědčení, že ne všechny cíle se zřejmě podaří naplnit, ale zároveň by se při vysoké zainteresovanosti partnerů měla naplnit jejich větší část.

Jako klíčový faktor úspěchu v této fázi partneři spatřují snahu a chuť ostatních členů lokálního partnerství i města k realizaci konkrétních kroků, zajištění podpory při naplňování budoucích cílů a v relevantních případech také možnosti financování konkrétních opatření.

Shrnutí

- Proces strategického plánování není doposud u konce, neexistuje zatím ani pracovní verze strategického plánu.
- Po 5 měsících od ustanovení lokálního partnerství a po 3 měsících existence pracovních skupin je proces ve fázi vypracovaných SWOT analýz, které byly nicméně pojaty velmi detailně (stav k červnu 2012).
- Partneři proces plánování hodnotí jako zdlouhavý a demotivující.
- Část partnerů, kteří mají jasné představy o možných dílčích opatřeních, proto preferuje vedle tvorby strategického plánu paralelně započít realizaci konkrétních opatření. Hmatatelné dílčí výsledky by podle nich pomohly mimo jiné k vyšší motivaci ostatních partnerů.

8. Analýza zacílení chystaných projektů a opatření

8.1. Realizované projekty a opatření

Proces strategického plánování je doposud v prvotní fázi a na pracovních skupinách byly zatím vytvořeny pouze SWOT analýzy. V rámci lokálního partnerství nebylo doposud realizováno žádné opatření ani projekty (stav k červnu 2012).

8.2. Předkládané projekty a opatření

Proces strategického plánování je doposud v prvotní fázi a na pracovních skupinách byly zatím vytvořeny pouze SWOT analýzy. V rámci lokálního partnerství nebyly doposud předloženy žádné projekty (stav k červnu 2012).

8.3. Plánované projekty a opatření

Vzhledem k fázi procesu plánování bude tato kapitola věnována především projektům a opatřením ve fázi úvah či představ jednotlivých partnerů. Jiná opatření ani projekty nebyly v době evaluace (červen 2012) rozpracovány.

V oblasti **zaměstnanosti** uvažují aktéři především o založení sociální firmy a rekvalifikačních programech. V těchto aktivitách by měl důležitou roli sehrávat úřad práce, silným partnerem je Job Asistent, který má praktické zkušenosti nejen s řešením projektů financovaných z ESF, ale také s těmito typy opatření. V projektech chce částečně participovat také Oblastní charita Teplice, především formou spolupráce při vytypování účastníků rekvalifikací mezi klienty azylových domů.

V oblasti **volného času** partneři zmiňují nízkoprahové centrum pro děti a mládež. Zatím však nejsou zcela vyjasněny okolnosti projektu, resp. kdo by byl jeho případným nositelem a v jakých prostorách by bylo možné nízkoprah zřídit. Zájem má především Oblastní charita Teplice, která již v rámci lokálního partnerství navázala spolupráci se SŠ a VOŠ Perspektiva, jejíž studenti by v rámci praxe pomohli metodicky zajistit tuto službu vč. vytvoření jejích standardů.

V rozhovorech se objevují názory o nezájmu ředitelů škol, kteří nízkoprah v lokalitě nechtějí a argumentují, že do něj nikdo nebude docházet. Toto jednání může být interpretováno jako konkurenční vnímání snah nabízet volnočasové aktivity jako alternativu ke kroužkům a mimoškolním aktivitám, které školy ve velké míře realizují, ale kterých se sociálně znevýhodněné děti z lokality v podstatě neúčastní. „*A najednou se tam objevujeme my, který jakoby děláme něco jako mimoškolní aktivitu, skutečně mimo školu, že to je i mimo budovu školu, a berou nás jako konkurenci, protože podobný problém má i Selesiánský středisko tady v Teplicích. Má taky jako velice napjatý vztahy se školou. Zřejmě tam bude nějaká věc, které se jim nelíbí. Ale zcela jasně to z toho [jednání zástupců škol] nevyplývá.*“

V oblasti **bydlení** se hovoří především o dostupném bydlení a o možnostech OSBD Teplice při zlepšování kvality bydlení a soužití v domech a při minimalizaci migrace lidí v černých podnájmech.

O dostupné bydlení usiluje Oblastní charita Teplice, neboť prozatím nemá možnost nabídnout klientům svých azylových domů tréninkové bydlení ani 3. stupeň dlouhodobého sociálního bydlení. „*Pokud teda budou u nás ... bezproblémově fungovat, tak my jim nabídneme, že nebudou muset si shánět svoje bydlení, což je šílený v tom, že samozřejmě oni, protože jsou to Romové, tak se na ně koukají skrze prsty, bohužel to tak je, protože to je špatná zkušenost, která je tady obecná. Tak se na ně koukají skrze prsty, chtějí po nich vysoký kauce. A v podstatě na ně koukaj, jakoby s předporozuměním a jdou do velice nevýhodných podmínek. Což jim zase nepomůže, aby se postavili na vlastní nohy.*“ Předpokladem je však spolupráce s majiteli bytů, jelikož město Krupka nevládní téměř žádné byty. Klíčovým partnerem je zde bytové družstvo, které si dle deklarace předsedy dovede představit takovou spolupráci, kdy by Oblastní charita Teplice dále poskytovala služby (především SAS) svým klientům, kteří by získali ubytování v běžných bytech.

V oblasti **vzdělávání** se hovoří především o možnosti rozšíření střední školy v lokalitě (dvouletá praktická škola) na tříleté odborné učiliště s možností zakončení výučním listem. Dalšími možnostmi je navýšení počtu asistentů pedagoga na školách a hledání možností pro zajištění školního psychologa (např. formou částečných úvazků ve více školách) a sociálního pracovníka na školu v lokalitě (zřejmě přes projekty OPVK).

Naopak není ani minimální ochota zabývat se možnostmi oslabit dominantní koncentraci sociálně znevýhodněných dětí v základní škole přímo v lokalitě. Ředitelé škol se otázkami spádovosti škol odmítají zabývat s poukazy na školský zákon a svobodnou volbu rodičů v oblasti vzdělávání jejich dětí.

V rámci **bezpečnosti** lokální konzultantka plánuje ve spolupráci s policií především projektové poradenství s cílem uspět v projektech prevence kriminality.

V průřezové oblasti sociální práce je cílem lokální konzultantky posílit terénní práci na městě se zaměřením na práci s rodinou a sociálně aktivizační služby a také metodická podpora terénní práce města.

Priority zástupce města spočívají především v oblasti zaměstnanosti a bydlení.

„*Já bych si přál sám za sebe, já bych si přál, aby tady vznikla sociální firma, to je moje priorita, a aby město mohlo ovlivňovat zaměstnance, kteří budou v té firmě pracovat. A pak aby se podařily jednotlivý stupně bydlení, to dostupné bydlení.*“

Shrnutí

- Do června 2012 nebyly lokálním partnerstvím realizovány ani podány žádné konkrétní projekty.
- Vzhledem k fázi procesu strategického plánování jsou i zamýšlené projekty zatím spíše nápady jednotlivých účastníků lokálního partnerství, neboť o dílčích cílech a jejich naplňování nebal doposud hledán konsensus celého lokálního partnerství.

- Od silných a iniciativních partnerů zatím zaznívají plány především v oblasti zaměstnanosti (Job Asistent), volného času dětí (Oblastní charita Teplice se spoluprací se SŠ a VOŠ Perspektiva) a bydlení (OSBD Teplice, Oblastní charita Teplice).

9. Zhodnocení činnosti institucí v obci v oblasti sociální integrace a jejich vliv na účinnost působení Agentury v místě

Ve městě je významným poskytovatelem služeb pro osoby sociálně znevýhodněné a ohrožené sociálním vyloučením **Oblastní charita Teplice**, jejíž zástupci se aktivně a pravidelně účastní lokálního partnerství a 3 pracovních skupin (PS Bydlení, PS Zaměstnání, ekonomická situace a PS Sociální služby, vzdělávání a volný čas).

Oblastní charita Teplice poskytuje sociální služby v oblasti azylového ubytování, prevence sociálního vyloučení a odborného poradenství. V Krupce provozuje dvě zařízení azylového typu:

- Dům Agapé - **azylový dům pro matky s dětmi**, který začal fungovat v roce 2001. Poskytuje pomoc matkám s dětmi v tísní a mladým lidem bez zázemí při startu do života, má kapacitu 20 lůžek (maminky + děti) a poskytuje časově omezené azylové ubytování (max. 1 rok). Jsou zde poskytovány sociální služby v oblasti psychosociální, sociálně právní, sociálně pedagogické včetně sociálního tréninku zaměřeného na rozvoj schopnosti samostatně a zodpovědně žít.

- Dům Agapé II. - **azylový dům pro rodiny s dětmi v tísní** funguje od roku 2005. Ve dvou domech na okraji města se nachází 30 bytů s celkovou kapacitou 168 lůžek. Jeho kapacita je neustále plně obsazena. Působí zde sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Klienti z Krupky tvoří v azylovém domě podstatnou část.

Pod Oblastní charitou Teplice funguje také **Občanská poradna Teplice**, která poskytuje ambulantně odborné sociální poradenství obětem domácího násilí, obětem trestné činnosti, osobám komerčně zneužívaným, v krizi, osobám se zdravotním postižením i etnickým menšinám. Nejčastěji je poskytována pomoc v oblasti bydlení, dávek, pracovního práva, či jiné oblasti práva. Tato poradna je otevřená klientům z Krupky, nicméně sídlí v Teplicích a klienti z celé Krupky představují okolo 12 % ze všech klientů (což je v absolutní hodnotě okolo 100 lidí) (Zdroj: DIC 2011: Situační analýza Krupka).

Na počátku roku 2012 se Oblastní charita dostala do problémů s finančním zajištěním služeb, neboť MPSV na některé poskytované služby zkrátilo dotaci a na některé ji neposkytlo vůbec (sociálně aktivizační služby). Na řešení této situace aktivně spolupracovala také lokální konzultantka a Agentura. Ředitel kladně hodnotí nejen aktivní pomoc v komunikaci s MPSV, ale také psychickou podporu v době, která pro ně znamenala boj o samotnou existenci poskytovaných služeb.

Oblastní charita Teplice představuje aktivního člena lokálního partnerství, jehož záměrem je zapojovat se do tvorby a realizace opatření především v oblasti sociálních služeb, bydlení a zaměstnanosti. Její představitel má velký zájem a poměrně jasnou představu o systému dostupného bydlení, aktivní je také v oblasti volného času, neboť jedním z cílů, který by chtěli prosadit, je nízkoprahové centrum pro děti a mládež.

V rámci lokálního partnerství spolupracují s dalšími členy, v oblasti zaměstnanosti například s Job Asistent a na tématu nízkopraha se SŠ a VOŠ Perspektiva. Dlouhodobá je spolupráce s městem, neboť MÚ Krupka je vlastníkem objektů, ve kterých Oblastní charita Teplice zde provozuje sociální služby.

Lokální asistenci zajišťuje **Poradna pro občanství, občanská a lidská práva**, která realizuje v Krupce od 1. 11. 2011 (do 1. 11. 2014) projekt „ROMAin na Teplicku“ financovaný z OP LZZ Evropského sociálního fondu. Hlavním cílem je zajištění dostupnosti dosud nedostatečně poskytovaných sociálních služeb vedoucích k odstraňování bariér v uplatnění na trhu práce a prevence ekonomické nestability cílových skupin (snižování míry zadlužení a snižování počtu dětí umístěných do institucionální péče). Projekt je zaměřen na poskytování sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi (ve smyslu sanace biologických rodin) a na terénní programy. Sociální služby Poradny jsou určeny osobám vybraných sociálně vyloučených lokalit v Krupce (sídlíště Maršov - ulice Karla Čapka a Dukelských Hrdinů) a Teplicích. Poradna sídlí v ul. Karla Čapka 294 (naproti Základní škole a Praktické škole Krupka). Služby v pobočce Poradny jsou poskytovány 1x týdně. Pracovníci Poradny navštěvují také bydliště klientů, doprovázejí klienty na jednání vedená na úřadech či jiných organizacích.²

Během tohoto roku se tedy v lokalitě udály výrazné změny v dostupnosti terénních sociálních služeb, jejichž výrazný nedostatek panoval ještě v roce 2011 při začátku spolupráce s Agenturou. Kromě Poradny pro občanství, která zde díky projektu začala realizovat poradenství a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a terénní programy začaly působit terénní sociální pracovníce také na Městském úřadě (bylo podpořeno 1,5 úvazku z programu Podpora terénní práce Úřadu vlády). Pro činnost Agentury a lokálního partnerství tato **nová terénní práce v lokalitě** znamená možnost lepšího reflektování potřeb cílové skupiny, zapojení terénních pracovníků do práce lokálního partnerství (děje se především přes lokální asistenci) s praktickými dopady na proces plánování a implementaci jednotlivých cílů.

V oblasti zaměstnanosti je výrazným partnerem **Job Asistent**, který působí v celém regionu. Zaměřuje se především na přípravu, zpracování a řízení projektů financovaných z ESF, monitoring a poradenství, zejména oblasti OP LZZ. Nabízí také rekvalifikační kurzy.

V současné době řeší několik projektů z ESF zaměřených mj. na dlouhodobě nezaměstnané v Ústeckém kraji. V rámci různých projektů jsou realizovány jak rekvalifikace, tak podpora vzniku pracovních míst (formou příspěvku na mzdové náklady zaměstnavatele). Tyto projekty předpokládají také zájem zaměstnavatelů a jejich spoluúčast, Job Asistent má tedy navázané kontakty s řadou firem v průmyslové zóně Krupky i ostatními zaměstnavateli v regionu.

Job Asistent vstoupil do lokálního partnerství jako subjekt s dlouhodobou zkušeností s podáváním a realizací projektů v oblasti zaměstnanosti a zároveň s cílem zaměřit některé z projektů na cílovou skupinu osob ohrožených sociálním vyloučením a s konkrétní představou o založení sociální firmy. Se založením a provozem sociální firmy má navíc zkušenosti z jiného regionu. Hovoří také o možnosti vzdělávacích projektů, a to nejen formou rekvalifikací, ale také například zaměřených na vzdělávání rodičů ve spolupráci s nějakou školou.

Job Asistent již dlouhodoběji spolupracuje s dalšími subjekty, které se účastní lokálního partnerství, především s Úřadem práce, městem Krupka i s Oblastní charitou Teplice a jejich klienty domů Agapé.

² Zdroj: Poradna pro občanství, občanské a lidská práva <http://www.poradna-prava.cz/terenni-prace-v-socialne-vyloucenych-lokalitach-384/projekt-roma-teplicko-426.html>

OSBD Teplice je vlastníkem většiny bytů v obou ulicích tvořících předmětnou lokalitu. OSBD zde má 1000 bytů, velké množství bytů je však v současné době volných (cca 160). Jsou zde byty různých velikostních kategorií (1+1 až 1+4), v domech je veškeré standardní vybavení (centrální zásobování teplem, teplou a studenou vodou, dodávky elektřiny do společných prostor domů a domácností), družstvo provádí pravidelné kontroly a revize veškerých zařízení a také průběžné rekonstrukce a opravy.

OSBD Teplice začalo úzce spolupracovat s městem v době, kdy se začala horšit situace v domech v obou ulicích důsledkem zvyšujícího se objemu migrace (mj. vlivem činnosti realitních kanceláří stěhujících do lokality lidi z jiných částí republiky). Tento zlom a zhoršování situace nastal v roce 2003. Hlavním problémem se tak stává vysoká migrace v rámci „černých“ podnájmu, zhoršující se stav těchto bytů, potažmo domů a zhoršování občanského soužití. V pozadí zde stojí zadlužení obyvatel, především v „černých“ podnájmech, kde platí výrazně vyšší nájem, než jsou náklady na bydlení družstevníků.

OSBD využívá institut zvláštního příjemce dávky. Ovšem tento institut není řešením v případě mnoha rodin, které v bytech oficiálně nemají trvalé bydliště.

V oblasti černých podnájmu se snaží družstvo situaci řešit s družstevníky či nájemci bytu v rámci zákonných možností (občanský zákoník, obchodní zákoník, stanovy družstva) – výpovědí z nájmu nebo vyloučením z členství v družstvu. V praxi je to zdoluhavý a časově náročný proces. Z pohledu družstva se tak po dlouhé době podaří vyřešit problém v jednom bytě, záhy se však obdobný problém objeví v bytě jiném.

Problémy v občanském soužití se snaží řešit zaměstnanci družstva na domovních schůzích i osobní domluvou, ovšem s velmi nízkým efektem. Z praxe bytového družstva pak vyplývá, že výpověď z nájmu bytu z důvodu problémů v občanském soužití je obtížně soudně prokazatelná.

OSBD by uvítalo spolupráci na řešení problematiky bydlení, neboť také vzhledem k pověsti lokality je zde řada volných bytů, které se družstvu nedaří obsadit. Družstvo se tedy snaží hledat cesty, jak zamezit dalšímu pronájmu bytů jejich majiteli za přemrštěné ceny a tím redukovat objem migrace zadlužených rodin. Na zkoušku dali do nájmu bez členského podílu zhruba 20-30 bytů, u většiny se zatím praxe osvědčuje a nájemníci pravidelně platí nájem.

Zástupce OSBD patří k aktivním členům pracovních skupin, spolupráce s ostatními partnery a pohled na problematiku z různých úhlů přispívá také k utváření názorů družstva na diskutované otázky a jejich možná řešení. OSBD deklaruje otevřenost možným návrhům spolupráce a vhodných řešení a z pohledu lokálního partnerství je jedním z klíčových aktérů.

Shrnutí

- Významným poskytovatelem služeb pro osoby sociálně znevýhodněné a ohrožené sociálním vyloučením je Oblastní charita Teplice. Její zástupci se aktivně a pravidelně účastní lokálního partnerství a 3 pracovních skupin, zároveň jsou iniciativní v rovině plánování dalších aktivit v rámci lokálního partnerství nad rámec doposud vykonávaných činností (plány na dostupné bydlení, nízkoprahové centrum pro děti a mládež).

- Po začátku spolupráce ASZ s Krupkou (ovšem nikoli v souvislosti s aktivitami ASZ) začala v lokalitě působit Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, která zde realizuje program zaměřený na SAS a terénní programy.
- V Krupce zároveň nově působí 2 terénní sociální pracovníce (1,5 úvazku) na Městském úřadě.
- V porovnání se situací při začátku spolupráce ASZ s Krupkou se tedy navýšily kapacity terénní sociální práce, která tam ještě před rokem zcela chyběla.
- V oblasti zaměstnanosti je silným partnerem pro Agenturu Job Asistent, který má nejen zkušenosti s některými nástroji prosazovanými Agenturou (sociální firma), ale realizuje v regionu projekty na podporu dlouhodobě nezaměstnaných.
- K aktivním a motivovaným členům lokálního partnerství patří OSBD Teplice jako vlastník bytů v lokalitě. OSBD deklaruje otevřenost možným návrhům spolupráce a vhodných řešení a z pohledu lokálního partnerství je jedním z klíčových aktérů.

10. Vyhodnocení vlivu působení Agentury na klíčová rozhodnutí a přístupy vedení obce v oblasti sociálních (integračních) politik

Město ve spolupráci s Agenturou reprezentuje jeho místostarosta, což řada dotázaných lokálních partnerů hodnotí kladně. Posun je spatřován v samotném pověření místostarosty řešením sociální oblasti, navíc v širším smyslu než je agenda odboru sociálních věcí, což nebyla dřívější praxe.

Lokálního partnerství se účastní krom místostarosty také další ze zastupitelů, ovšem primárně v pozici ředitele ZŠ. Ostatní členové zastupitelstva tedy nejsou příliš dobře informováni o aktivitách lokálního partnerství. Zástupci města navíc označují reakci na prezentaci dosavadní činnosti lokálního partnerství v Krupce na zastupitelstvu jako „rozčarování“, neboť zastupitelstvo zřejmě předpokládalo, že jsou již podnikány konkrétní podstatné kroky s patrnými výsledky.

Podstatnou součástí přípravy strategického plánu je tedy seznamovat členy zastupitelstva s činností, návrhy a opatřeními tak, aby byli s obsahem a směřováním plánu obeznámeni a snáze přijali i ta opatření, ve kterých bude město aktivním subjektem. V současné době nemají podle dotázaných partnerů ostatní zastupitelé zájem informovat se a seznámit se s prací lokálního partnerství.

„Měla první ucelený zhruba půlhodinový přednes paní [lokální konzultantka]. Příliš nemělo to kladnou odezvu, protože bohužel z těch zastupitelů města jsme tři, kteří se zúčastňují činnosti v těch pracovních skupinách. Ono ten problém je trošku mimo ně.“

Ve veřejných proklamacích navíc zástupci některých stran (DSSS) v zastupitelstvu odmítají doposud předložené návrhy týkající se opatření sociální integrace v lokalitě sídliště Maršov a částečně také aktivity a způsob práce Agentury v lokalitě.

Také z dalších kroků zastupitelstva v posledním období (zrušení vyhlášky regulující hazard na území obce, zavedení vyhlášky zakazující sedět na vybraných veřejných prostranstvích na čemkoli jiném, než na lavičkách, které však v lokalitě Maršov nejsou vůbec přítomny) není zřejmé, jaký postoj zaujímá a do budoucna zaujme k navrhovaným prointegračním opatřením.

Riziko: nízká nebo žádná podpora zastupitelstva či jeho podstatné části ohledně strategického plánu a prosazování jeho konkrétních cílů.

Shrnutí

- Za vedení města se lokálního partnerství účastní místostarosta, který je pravidelným a častým návštěvníkem většiny setkání.
- Není zatím příliš patrný zájem zastupitelstva (s výjimkou jednoho zastupitele, zároveň ředitele ZŠ, který je členem lokálního partnerství) a jeho informovanost o činnosti lokálního partnerství je nízká.
- Nízká informovanost zastupitelstva může být potenciálně riziková v dalších fázích činnosti, především pro schvalování strategického plánu, neboť ve veřejných proklamacích zastupitelé za DSSS odmítají návrhy týkající se opatření sociální integrace.

- Za dobu působení ASZ byly udělány ze strany města 2 rozhodnutí, z nichž především jedno mělo negativní dopad na situaci v lokalitě (Obecně závazná vyhláška č. 3/2012 o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a estetického vzhledu města). Druhá o zrušení regulace hazardu na území města pak ovlivní další snahy o řešení v oblasti prevence sociálně-patologických jevů.

11. Zhodnocení potřebnosti a vhodnosti opatření z pohledu obyvatel lokality a obce, priority pro činnost Agentury do budoucna

Z rozhovorů se sociálně znevýhodněnými obyvateli bylo identifikováno několik oblastí, které sami považují za nejproblémovější a na které by se měla zaměřit činnost lokálního partnerství a jeho spolupráce s obyvateli jako hlavní cílovou skupinou řady opatření. Jsou to především:

- zhoršující se mezilidské vztahy a občanské soužití vč. pocíťovaných projevů rasismu a diskriminace (např. v přístupu do zaměstnání, v užívání infrastruktury v jiných částech města – konkrétně dětských hřišť, v každodenním soužití, pořádané pochody Dělnické strany lokalitou)
- vysoká nezaměstnanost a nedostatek pracovních příležitostí v kombinaci s diskriminačními praktikami některých zaměstnavatelů
- absence možností smysluplného využití volného času dětí a mládeže
- bezpečnostní aspekty – především negativní hodnocení existence a počtu heren a drogové problematiky, příp. alkoholismu
- nulový kontakt členů zastupitelstva s obyvateli, jejich nízká informovanost a zároveň pocit, že zastupitelstvo rozhoduje, aniž by znalo skutečnou situaci a potřeby obyvatel v lokalitě.

Všichni dotázaní obyvatelé patří ke starousedlíkům, kteří v Krupce žijí dlouhou dobu (někteří již od předrevoluční doby, nejkratší délka pobytu u dotázaného byla 15 let). V porovnání se situací v dřívějších letech hodnotí pozitivně pouze rozšíření infrastruktury a dostupnosti různých služeb (obchody, lékaři apod.), která je nyní v lokalitě bezproblémová. Naopak výrazně k horšímu jsou **změny v občanském soužití a ve vztazích s majoritní populací**. Hlavní důvod zhoršení je spatřován v dopadech výrazné migrace části obyvatel lokality a sestěhování mnoha romských rodin z blízkého i vzdáleného okolí (z celé republiky a částečně i ze Slovenska) do lokality. Vinu obyvatelé přikládají především městu a bytovému družstvu, které nedokázalo zabránit různým praktikám vytvářejícím tyto migrační toky.

„Dřív to tady bylo paráda ... a dneska je to v katastrofálním stavu všechno. ... Mezilidský vztahy se zhoršily, hodně, ať jdete do města, do krámu, na úřad, kamkoli. Vim to ze své zkušenosti, všude koukaj skrz prsty, 'bacha na něj'.“

Velmi negativně obyvatelé vnímají pochody Dělnické strany a dalších radikálů, které se v Krupce v posledních letech opakovaně konají (doposud proběhlo 9 pochodů). Tyto pochody stojí také za nedávnou formací občanského sdružení Konexe, které sdružuje Romy a další obyvatelé Krupky a podporuje je v obraně jejich práv a aktivizaci místní komunity (více viz kapitola 13).

“[Já bych chtěl] jedinou věc, aby nám dali pokoj, aby byl klid, ... ať nám tady nepochodujou náckové a nestrašej děti, protože na dětech to zůstává strašně, když to viděj, jak na nás křičej a tak.“

Bydlení

Výrazným kladem zmiňovaným dotázanými obyvateli je lokalizace i dobrý vzhled sídliště. Kvalitu bydlení pak mohou individuálně zhoršovat sousedé v konkrétních domech („záleží na tom, jaký lidi v paneláku bydlejí“), zmiňovány jsou také poměrně vysoké náklady na bydlení vzhledem k běžné hladině příjmů obyvatel lokality.

Obyvatelé jsou s družstvem a jeho zástupci spokojeni, jeden z dotázaných kladně hodnotil i to, jak mu družstvo vyšlo vstříc a dostal možnost podíl v družstvu několik let postupně splácet. Toto by mohla být také do budoucna možnost, která je uvažována některými členy lokálního partnerství, jak zpřístupnit prázdné byty v lokalitě více motivovaným žadatelům, kteří by i při nedostatku financí mohli s pomocí sociálních služeb a poradenství postupně vstupní podíly družstvu spolu s dalšími poplatky splácet.

Zaměstnání

Nemožnost sehnat zaměstnání je palčivým problémem řady obyvatel lokality. Naděje, které řada lidí v souvislosti s proklamací zástupců obce vkládala do otevření průmyslové zóny, se příliš nevyplnily, neboť pro nízko-vzdělané obyvatele lokality je poměrně obtížné se k zaměstnavatelům do průmyslové zóny dostat, v případě úspěchu tam pak ne všichni vydrží delší dobu (zdůvodnění nejčastěji poukazuje na pracovní podmínky). Naopak někteří z dotázaných mají příbuzné, kteří v průmyslové zóně pracují dlouhodobě. Otázka šancí na přijetí je tedy velmi individuální, zazněly však také osobní zkušenosti s diskriminačními praktikami z důvodu příslušnosti k romskému etniku.

Obyvatelé by velmi uvítali programy zaměřené na nízko-vzdělané a sociálně znevýhodněné obyvatele v přístupu na pracovní trh. Podle zkušeností některých dotázaných, kteří v současnosti vykonávají veřejnou službu, v realitě Úřad práce při shánění míst nápomocen není („řeknou, tak si to sežeňte, tu práci“).

Volný čas

Základní součástí prevence sociálně patologických jevů je nabídka smysluplného trávení volného času. Zároveň je právě toto oblast, která trápí všechny dotázané obyvatele sídliště Maršov, neboť v současné době zde není ani infrastruktura pro trávení volného času (hřiště), ani nabídka aktivit, které by děti a mládež využívaly (opakovaně zaznívá, že kroužky, které organizují školy, nejsou dětmi z lokality navštěvovány). Starousedlíci vzpomínají, že dříve v lokalitě byla nejen hřiště, pískoviště, lavičky, ale také organizované aktivity (romské zábavy, programy pro děti), díky kterým panoval na sídlišti klid.

V současné době je největším problémem:

- **neexistence hřišť a jiných prostor pro děti a rodiny s dětmi.** V jiných částech Krupky sice dětská hřiště jsou, romské rodiny se však opakovaně setkávají s tím, že na ně fakticky nemají přístup. Omezená je také možnost přístupu na školní hřiště pro mládež, neboť je v tomto případě nezbytné zajistit kontinuální dozor dospělého člověka.

„Aby ty děti měly kam jít, aby nemohly bejt jenom doma, tady aby nám dělaly bordel po sídlišti. [Potřebovaly by] nějaké hřiště, nějakou klubovnu, tak, jak jsme to měli my, když jsme byli děti.“

- **omezené možnosti pro dospělé**, neboť ani starší lidé nebo rodiče s nejmenšími dětmi si nemají kde sednout z důvodu neexistence laviček na celém sídlišti. Velmi negativní ohlasy pak vyvolala vyhláška přijatá koncem června 2012 (Obecně závazná vyhláška č. 3/2012 o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a estetického vzhledu města), která na vybraných veřejných prostranstvích města, mimo jiné v celé lokalitě ulic Karla Čapka a Dukelských hrdinů, zakazuje sedět na čemkoli jiném než „na lavičkách a jiných zařízeních, která jsou svou povahou určena k sezení a odpočinku“, navíc umístěných vlastníkem pozemku nebo s jeho souhlasem. Podle dotázaných občanů jsou tak v praxi betonové kvádry, na kterých bylo možné sedět, natírány vyjetým motorovým olejem, aby se případným uživatelům v sezení zabránilo, všude jsou umístěny nápisy se zákazem sezení na schodech domů a i sezení na čemkoli jiném (vynesená židle před dům) je pod pokutou zakázáno.

V lokalitě je zároveň potenciál aktivně se dobrovolnický podílet na obou oblastech:

- jako nápad na řešení tristní situace ohledně možnosti posedět venku byla navrhována např. možnost participace formou svépomoci na instalaci laviček

- v lokalitě je také potenciál organizovat volnočasovou činnost dětí. Již nyní tam funguje fotbalový klub, zmiňována je také možnost zřídit někde zkušebnu pro řadu dětí, které by se rády věnovaly hudbě apod.

Bezpečnost

Dotázaní obyvatelé ze sledované lokality se podle svých slov cítí v obci i na sídlišti bezpečně. Zároveň však není výjimkou, že v rozhovorech poukazují na to, že se někdo z jejich blízkých stal v nedávné době obětí napadení, případně o takovémto činu zprostředkovaně slyšeli od svých známých. Tyto případy se týkají jak obyvatel z majority, tak místních Romů, některé z nich jsou popisovány jako napadení místní mládeží např. kvůli cigaretě.

Deklarovaný pocit naprostého bezpečí tak u dotázaných není nijak ovlivněn těmito zprostředkovanými zkušenostmi. Částečně to může být způsobeno také tím, že dotázaní obyvatelé žijí v lokalitě dlouhou dobu, osobně řadu ostatních obyvatel znají a z rozhovorů je patrné, že disponují jistou autoritou, díky níž si k nim místní mládež nic nedovolí.

Kladně je hodnocena existence služebny Městské policie přímo v lokalitě, neboť při řešení častých drobných sporů (sousedské hádky) je zde policie okamžitě a celou věc rychle vyřeší. Z osobní zkušenosti dotázaných panuje s Městskou policií dobrá zkušenost, oceňují především to, pokud její příslušník požívá autoritu u místních obyvatel i mládeže a dětí a umí racionálně a efektivně řešit každodenní drobné problémy. Dotázaní jsou přesvědčeni, že místním strážníkům se podařilo vybudovat si důvěru obyvatel, případně k budování této důvěry postupně dochází.

Pocitována je naopak absence přítomnosti městské policie v pozdních nočních / ranních hodinách, což je podle dotázaných nejhorší čas z hlediska narušování klidu v ulicích. Omezené kapacity státní policie toto nemohou nahradit, neboť nemají na starosti pouze ony dvě sledované ulice.

Od 1.9. 2011 byla v Krupce zavedena **dohledová služba** v lokalitě Maršova, která byla realizována ve spolupráci Městské policie a Úřadu práce. V ulici Karla Čapka a Dukelských hrdinů fungovala romská hlídka, která vykonává společně s hlídkou Městské policie dohled nad veřejným pořádkem. Dotázaní obyvatelé lokality hodnotí dohledovou službu kladně, celkem v ní participovali 4 Romové z lokality a s většinou těchto hlídek byli obyvatelé velmi spokojeni, neboť jejich členové měli respekt mezi obyvateli i mládeží. V tomto projektu, který však skončil 29.02.2012 vypršením smlouvy s Úřadem práce, spatřují jasný účel a uvítali by, pokud by bylo možné v této dohledové činnosti pokračovat.

„Tak to nějak zrušili, že na to nejsou peníze a to. I když to byla dobrá věc a spousta lidí tady i z majority říká, že to tady chybí, že tady byl klid, že ty děcka nedělaly bordel! Tady na sídlišti nic není, nemáme tady dětský hřiště, nemáme tady vůbec žádný hřiště, nejsou tady lavičky, není tady pískoviště, tady není nic, takže ty děti blbnou tam, kde můžou.“

Velký problém spatřují dotázaní obyvatelé lokality v **existenci heren** ve městě a přímo v lokalitě, přičemž jedna z nich je například naproti základní škole, což bylo ještě do 31.12.2011 v rozporu se zákonem o loteriích³. V nedávné době byla navíc tato herna rekonstruována a podle dotázaných ještě zvětšena (herna Pískovna). Zároveň byla zastupitelstvem na konci roku 2011 zrušena obecně závazná vyhláška města (č.3/2010 o stanovení míst a času, ve kterém mohou být provozovány výherní automaty), která regulovala provoz automatů v obci a určovala, kde smí být výherní automaty a v jaké době mohou být v provozu (vč. provozu dvou heren přímo v ulici Karla Čapka v časovém rozmezí 15:00- 6:00 hodin). Zároveň nejsou nijak regulovány ani videoloterijní terminály, jejichž počty naopak narůstají.

Na narůstající problém spojený s hernami, ve kterých někteří z obyvatel prohrávají své příjmy včetně sociálních dávek, a na negativní dopady gamblerství poukazovala již situační analýza vypracovaná v roce 2011.

Ve SWOT analýze se však toto téma neobjevuje, naopak je zde jako jedna ze silných stránek identifikován klesající počet výherních automatů (ve SWOT analýze nejsou nijak reflektovány videoloterijní terminály) a memorandum o omezení reklamy na hernách a dalších zavedených opatření (kamery v provozovnách), které s většinou jejich provozovatelů dojednalo město.

Obyvatelé lokality však tento problém vnímají jako palčivý, z osobních zkušeností vědí o rodinách, které „ničí“ často až patologické hráčství některého z členů. *„Je tady tolik heren na to město. Jo to velká Krupka, ale když to procházím kolikrát tu Krupku, je to herna na hernu, co ulice, to herna a je to špatně, je to hodně špatně. Tohle myslím, že ničí hodně lidí, kór tady v Krupce ty Cikány, to tady ničí ...protože vím, o čem mluvím. Lidí tady nemaj co mít vůbec ty herny, zlikvidovat to všechno. A v tu ránu by tu nebyla taková kriminalita, v tu ránu by tu byl trochu i klid. Ať z toho udělají cokoliv, to mi je jedno, posilovnu nebo cokoliv, ... něco pro děti, jedno co, ale ne hernu.“*

Dalším ostře vystupujícím problémem v lokalitě jsou **drogy** a jejich uživatelé, kterým dotázaní obyvatelé připisují velký podíl na páchané majetkové trestné činnosti. Z vlastních zkušeností dotázaní

³ Od 1. ledna 2012 platí zákon o loteriích v novelizované podobě a neobsahuje již ustanovení, že v sousedství škol, školských zařízení, zařízení sociální a zdravotní péče, budov státních orgánů a církví nesmí být povolen hazardní přístroj.

hovoří o nacházení injekčních stříkaček v trávě při úklidu vybraných míst na sídlišti, jeden z dotázaných osobně viděl nitrožilní aplikaci drogy u jednoho z narkomanů přímo na ulici sídliště.

„Ty čórky, co jsou tady teďka poslední dobou, ... nedělá to normální kluk, kterej by chtěl ukrást jen proto, že chce krást, dělá to jen takovej kluk, kterej je hráč anebo je feťák.“

V otázce narkomanů je negativně hodnocen přístup policie a pravděpodobně také její omezené pravomoci, kdy podle dotázaných i při zadržení dealera se po krátké době tyto osoby opět vrací. U narkomanů mají obyvatelé lokality pocit, že policie raději tyto případy „nevidí“.

Podle posledních informací se člen lokálního partnerství – White light Teplice – snaží rozšířit svoji práci do Krupky, kde nebyl žádný terénní program zaměřený na drogovou problematiku. Byl vyčleněn pracovník pro terénní práci v Krupce v rozsahu 4 hodiny v týdnu. Zároveň sídlo v Teplicích ambulantně navštěvuje zhruba 30 klientů z Krupky.

Poradenství a sociální služby

V době začátku spolupráce Agentury s městem Krupka byl identifikován závažný nedostatek poskytovatelů sociálních služeb a programů zaměřených na sociálně znevýhodněné obyvatele včetně absence poradenství. V průběhu posledního roku došlo v této oblasti ke dvěma změnám – přímo v lokalitě začala působit Poradna pro občanství, občanská a lidská práva (viz kapitola 9) a v rámci sociálního odboru Městského úřadu začaly působit 2 terénní sociální pracovnice.

Dotázaní obyvatelé jsou relativně často informováni především o možnosti poradenství realizovaného Poradnou pro občanství, kterou by také při hledání pomoci jednoznačně upřednostnili před Městským úřadem. O této možnosti poradenství však nevědí všichni obyvatelé a je proto nutné povědomí o Poradně dále rozšiřovat.

Jeden z dotázaných také uvedl, že s konkrétními více specializovanými otázkami mu v Poradně nebyli schopni pomoci. Existenci Poradny však hodnotí kladně a spatřuje její přínos především v pomoci obyvatelům, kteří se neorientují v základních úkonech, nejsou funkčně gramotní a někteří jsou zcela negramotní.

Další z možností, kam by se dotázaní obyvatelé lokality obrátili pro pomoc nebo radu, je občanské sdružení Konexe, které uvádějí především jeho členové.

Na potřebě dostupného poradenství pro obyvatele lokality se shodují všichni dotázaní, jednoznačně preferují poradenství zajišťované větší renomovanou (nevládní) organizací před možností hledat pomoc u pracovníků Městského úřadu. Reflektují především potřebu široce dostupného finančního a dluhového poradenství, poradenství v oblasti bydlení a zaměstnání.

Jednání s úřady a komunikace s vedením města

Na počátku roku 2012 v souvislosti se sociální reformou museli občané pro vyřizování sociálních dávek dojíždět na kontaktní pracoviště Úřadu práce v Teplicích. Od června 2012 pak bylo otevřeno

dislokované pracoviště přímo v Krupce, je zde tedy možné vyřizovat opět všechny agendy státní sociální podpory i dávky hmotné nouze.

Tuto změnu vnímají dotázaní obyvatelé jako změnu k lepšímu, a to nejen z hlediska lepší dostupnosti. Kladně hodnotí především přístup úředníků, kteří do Krupky z Teplíc dojíždějí. Ty hodnotí jako vstřícnější a ochotnější než úředníky z Městského úřadu v Krupce, se kterými oblast státní sociální podpory řešili v minulosti.

„Ty lidi z Teplíc úřadujou tady v Krupce a to nás hodně, já si myslím, že každýho nás to potěšilo. Protože tady ty, co tady byli, ty byli propojený s městem a to bylo ... nepříjemný lidi, strašně nepříjemný, závistiví, protivný lidi a dost takový neochotný. Ale tahle lidi... uměj to i vysvětlit perfektně. Já si myslím, že od té doby, co oni tady jsou, protože už to nepatří pod město ... lidi si už tak nestěžujou a jsou docela spokojený.“

K nespokojenosti s Městským úřadem u některých dotázaných přispívají jejich konkrétní zkušenosti, kdy dotázaní narazili na neochotu MÚ při snaze uspořádat akci pro děti na hřišti základní školy v lokalitě. Na rozdíl od předchozích let nyní Městský úřad za povolení organizace akce (pálení čarodějnic) chtěl zaplatit pronájem za hřiště ve výši okolo 10 000 Kč, což si soukromá osoba, která z vlastní iniciativy chtěla tuto akci pro děti uspořádat, nemohla dovolit. Přístup Městského úřadu tak někteří z dotázaných vnímají především v rovině neochoty vyjít vstříc, neochoty zabývat se čímkoli na rámeč.

Přesto je však možné označit spokojenost s Městským úřadem a jeho pracovníky při vyřizování běžných věcí jako výrazně vyšší než spokojenost se zastupitelstvem města.

Postoj dotázaných k vedení města do značné míry ovlivňuje přítomnost Dělnické strany sociální spravedlnosti v zastupitelstvu (2 zastupitelé z 21 členného zastupitelstva). Na adresu vedení města mají dotázaní obyvatelé poměrně kritický názor. Nejenom, že se podle jejich názoru „spřáhli“ s Dělnickou stranou, ale zatím nebylo splněno nic z toho, co očekávali na základě předvolebních slibů (připomeňme, že zastupitelstvo bylo zvoleno teprve na podzim 2011 v pořadí třetím pokusem, poté, co byly výsledky dvou předchozích voleb zrušeny). Narážejí zároveň na to, z jakého důvodu byly výsledky prvních i druhých voleb zrušeny, neboť právě ve volebních okrscích sídliště Maršov docházelo k nakupování hlasů voličů. Pochybnosti mezi pozorovateli i místními obyvateli o regularnosti třetích, soudem nakonec uznaných voleb, však přetrvávají.

„R1: Čekali jsme, že po volbách to bude lepší, a není, je to ještě horší. R2: To, co nám sliboval [současný starosta] před volbama, zatím ani cent nesplnil. A řekneme pravdu, nebejt Cikánů, tak tam neseďí. ... Neseďí tam ani jede z nich.“

Výrazně absentuje kontakt zastupitelstva s obyvateli. Je sice možné chodit na zasedání zastupitelstva, čehož jeden z dotázaných občas využívá, nicméně nikdo z lokality nepozoruje snahu zastupitelů seznamovat se s konkrétní situací na sídlišti Maršov či jakkoli diskutoval s obyvateli o jejich potřebách ani o plánovaných akcích.

„Za tu dobu, co jsme ho zvolili [starostu], eště neprošel Karla Čapka [ulice na sídlišti Maršov], já jsem ho neviděl. Aby přišel někdo ze zastupitelstva a řekl nám, ‘Helejte, jak to tady je? Nepotřebujete?’, nebo něco takovýho. Ještě tady nikdo nebyl.“

Podle dotázaných nebyli obyvatelé maršovských ulic informováni ani o nové vyhlášce, která se jich bezprostředně týká a která vzbudila mohutnou vlnu nevole mezi místními občany (Obecně závazná vyhláška č. 3/2012 o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a estetického vzhledu města). O existenci vyhlášky se obyvatelé poprvé dozvěděli od sdružení Konexe.

Shrnutí

- Jako zásadní problém je obyvateli sídliště Maršov vnímán nedostatek možností trávení volného času, a to jak dospělými (na sídlišti nejsou ani lavičky), tak především dětmi a mládeží – není zde jediné hřiště, klubovna, možnost smysluplného využití volného času.
- Výrazně negativním jevem je množství heren a jejich existence přímo v lokalitě, stejně tak jako neřešená drogová problematika, na kterou se nově začíná zaměřovat člen lokálního partnerství.
- Problémem pro řadu obyvatel je vysoká nezaměstnanost a minimální šance pro sociálně znevýhodněné lidi sehnat legální zaměstnání. Není zde patrný žádný pozitivní vliv průmyslové zóny. Obyvatelé by tak uvítali programy zaměřené na nízko-vzdělané a sociálně znevýhodněné obyvatele v přístupu na pracovní trh.
- Negativně je hodnocen přístup zastupitelstva. Absentuje zde kontakt s obyvateli a získávání informací při snaze řešit situaci na sídlišti Maršov. Výrazně negativní odezvu mají některá rozhodnutí zastupitelstva – především ohledně heren a v poslední době pak medializovaná vyhláška povolující sedět pouze na lavičkách, které však v lokalitě již řadu let nejsou.
- Nezbytné je zavádění a další rozšiřování odborného poradenství mezi obyvatele sídliště při preferenci nevládních organizací před hledáním pomoci na městském úřadě. Identifikována byla částečná znalost nového poskytovatele působícího v lokalitě – Poradny pro občanství, občanská a lidská práva.

12. Hodnocení dosavadní spolupráce s Agenturou z pohledu členů lokálního partnerství

Hodnocení dosavadní spolupráce je partnery především vnímáno jako předčasné, neboť bude záležet hlavně na tom, jak budou stanoveny konkrétní cíle ve strategickém plánu, a na jejich naplňování.

Vzájemná spolupráce je podle aktérů i podle lokální konzultantky „**nastartována**“ poměrně dobře.

Ze strany města je spolupráce hodnocena pozitivně, zároveň jsou se spoluprací spojena především očekávání do budoucna při **zajištění financování** nově navrhovaných opatření.

„Agentura nás donutila se tím problémem intenzivněji zabývat než bychom se možná zabývali. Ale ze strany Agentury teď předpokládáme, že bude i větší pomoc v oblasti získávání prostředků na výsledky činnosti těch pracovních skupin. Město na to nemá. Neříkám, že nemá na nic, ale to, co víme, že by bylo dobré, co by městu prospělo a co by tu situaci zklidnilo, na to určitě nemáme.“

Prozatím **nejsou naplňována očekávání** lokálních partnerů spojená:

- se zprostředkováním **kontaktů s cílovou skupinou** projednávaných opatření.

- s **konkrétností navrhovaných opatření**. Někteří z partnerů by uvítali, pokud by se pozměnil a rozvolnil intervenční cyklus působení Agentury v lokalitě a vedle detailního strategického plánování na delší časové období by se přistoupilo k identifikaci několika jednodušších konkrétních opatření, které by zainteresovaní partneři realizovali v dohledném časovém horizontu.

„Zjednodušit jednání a to tím, že by se vygenerovaly velice slušně, relativně jednoduchý, relativně blízký cíle, který by šlo [realizovat] a postupovali bysme cíl od cíle. A ne mít hromadu cílů, který se navzájem zamlžují. Zjednodušit to celý. ... Míň agendy, míň cílů a zaměřit se na konkrétní měřitelný výstupy.“

Mezi partnery panují otazníky také z hlediska možnosti realizovat v budoucnu jednotlivá opatření a zajištění jejich dlouhodobé udržitelnosti. Vzhledem k tomu, že tvorba konkrétních návrhů opatření je na samém počátku, nebylo zřejmě toto téma na pracovních skupinách příliš diskutováno.

Jsou naopak **naplňována očekávání** spojená s:

- Agenturou jako prostředníkem, mediátorem zaměřeným především na **koordinaci činnosti jednotlivých institucí** „*Nicméně zase klady převažují nad tady těmi nejasnostmi, neříkám záporny, spíš nejasnosti, protože konečně přišel někdo, kdo má nějaký zkušenosti v týhle oblasti, který dokáže nějakým způsobem zorganizovat nebo sjednotit ty roztržité aktivity.*“

- vzájemným **seznámením s náplní činnosti ostatních aktérů**

„Díky těm prvotním jednáním Agentury jsem měl možnost se osobně poznat s aktéry všech těch okruhů, jimiž se třeba zabývala v té prvotní situační analýze, to znamená, že mně to poskytlo lepší přehled o tom, co se v Krupce a v té problematické oblasti děje, jaké jsou limity práce těch jednotlivých subjektů.“

- **síťováním aktérů**, možností **navazovat efektivnější spolupráci** prostřednictvím platformy lokálního partnerství a pracovních skupin. I tam, kde spolupráce fungovala v minulosti, je pozitivně hodnoceno, že osobní účast zástupců zainteresovaných subjektů představuje možnost systematictější a intenzivnější spolupráce. Velmi pozitivně je hodnoceno navázání funkční spolupráce škol s terénní sociální pracovníci, která v Krupce od počátku roku 2012 působí, a se sociálním odborem. Přispěla k tomu nejen jejich účast v lokálním partnerství, ale také sloučení sociálního a školského odboru v souvislosti se sociální reformou.

Došlo také k navázání další spolupráce, například poskytovatele sociálních služeb se střední odbornou a vyšší odbornou školou působící mimo Krupku či školského zařízení s úřadem práce v oblasti výkonu veřejné služby.

„My jsme navázali bezvadnou spolupráci s Perspektivou, ale to by se asi bez toho, aniž bysme se na tom lokálním partnerství sešli, asi nestalo.“

„Mimochodem díky tady tomu lokálnímu partnerství jsme mohli navázat spolupráci s paní ředitelkou [úřadu práce] a máme tady lidi na veřejný služby, který nám oni dají, sportoviště a všechno se... přínos k zaměstnanosti a tak.“

V **negativech** zmiňovaných v hodnocení se promítá především rozladěnost z dlouhého období plánování bez realizace konkrétních aktivit („Ale hlavně oni [lokální konzultantka případně lokální asistent] podle mě nejsou schopni zareagovat na to, že se to [pracovní skupiny] rozpadá. Tak nemůžu jít takhle formálně, jet přesně podle nějakých předpisů, protože to je strašný.“).

Někteří partneři také poukazují na omezený vliv Agentury na prosazování stanovených cílů, a to jak na nemožnost ovlivňovat financování projektů, tak na nemožnost působit na závaznost naplňování dohodnutých opatření na krajské a obecní úrovni.

„Když jsem poznal Agenturu, tak si myslím, že to je dobrý nápad. To je jedna věc. Druhá věc je, že samotný Agentuře podtrhává nohy to, že nemá vyjasněný a tím pádem nemá žádný pravomoce, žádnou moc. Takže pak z toho vyplývají všechny ostatní negativa. Na druhou stranu musím říct, že podle mých jsou fundovaný. Vědí, která, v čem je problém. Nemají naivní představy o tom.“

Shrnutí

- V současné fázi plánování nejsou z pohledu partnerů naplňována očekávání – zprostředkování kontaktu s cílovou skupinou plánovaných opatření a realizace konkrétních opatření.
- K naplnění očekávání dochází především v oblasti koordinace aktivit zapojených institucí, vzájemného sdílení informací o činnosti aktérů na poli sociální integrace a v síťování aktérů a navazování efektivnější spolupráce.
- S půlrokem spolupráce jsou členové celkově spokojeni, mírná rozladěnost zaznívá především v souvislosti s podobou intervenčního cyklu – dlouhé plánování na úkor realizace dílčích opatření v relativně krátkém časovém horizontu.

13. Případová studie - zapojení sociálně znevýhodněných obyvatel do činnosti lokálního partnerství a pracovních skupin

Lokální partnerství jako nástroj Agentury je definováno především jako platforma, na které dochází k pravidelnému setkávání zástupců samosprávy, státní správy, neziskového sektoru a dalších aktérů, kteří jsou nebo mohou být angažováni v procesu sociálního začleňování v obci. V tomto pojetí apriori nepočítá se zastoupením sociálně znevýhodněných obyvatel lokalit, pokud nejsou organizováni například v některé z místních neziskových organizací. Přitom právě řešením situace daných lokalit a jednotlivých sociálně znevýhodněných obyvatel se mají členové lokálního partnerství ve své činnosti zabývat.

V Krupce, jako obci, kde donedávna nepůsobil žádný terénní program nebo neziskové organizace pracující s obyvateli sídliště Maršov, tak absence zástupců cílové skupiny vystupuje výrazně do popředí v názorech členů lokálního partnerství.

13.1. Očekávání členů lokálního partnerství

V současné podobě lokálního partnerství a pracovních skupin jejich členům chybí především zástupci obyvatel lokality, jejichž dosavadní neúčast vnímají všichni jako velké negativum.

„Negativem tam je ta skutečnost, a na tom se tam shodlo více lidí, že vlastně my strategický plánujeme o někom, o kom nevíme, jestli vůbec se bude chtít naplňování toho strategického plánu účastnit, což je ta cílová skupina té komunity.“

Členové lokálního partnerství si od zapojení obyvatel lokality slibují především tlumočení potřeb cílové skupiny a postojů k navrhovaným opatřením. To je dáno mimo jiné tím, že v lokalitě absentují dlouhodobé terénní programy a tím schází také hlubší znalost situace, kterou by terénní pracovníci jako případní členové lokálního partnerství mohli jeho členům zprostředkovat.

Očekávání lokálních partnerů se dají shrnout do dvou hlavních oblastí:

- zprostředkování potřeb a názorů cílové skupiny, zjištění poptávky po připravovaných programech a aktivitách

„A teďko je otázka, jestli se to povede [naplnit plánované cíle LP]. Takže my vlastně můžeme mít cíle, všechno, ale nevíme, jaká je ta poptávka, že jo jako, jestli to dokážeme nabídnout takovým stylem, který bude přínosný pro tu skupinu.“

- zapojení do činnosti pracovní skupiny a přenos výsledků mezi místní obyvatelé, působení na ně z pozice obecně uznávané autority

„Ať ti hoši taky slyší názory, ... teď je tady něco, ...je tam problém nějaký. Dochází tam k ničení majetku, dochází tam k občanskému, k rušení občanského soužití. Jak tomuhle tomu předcházet. To by asi měly být nějaký autority, ... a ty by se vlastně měly z těch různých skupin nějakým způsobem vytáhnout a dovést do těchletých jednání a zjistit, jak oni to cejtěj. ... Zapojit je do toho procesu, zapojit

je do toho procesu tak, aby oni zase dbali na rodiče těch dětí, který tam pobíhají, který si tam hrajou mezi autama. Vždyť ona je to složitá záležitost, tam není hřiště dětský, tam není tamto, tam není tohleto...“

13.2. Vznik platformy sdružující obyvatele lokality – o.s. Konexe

Občanské sdružení Konexe vzniklo v květnu 2012 a je personálně, organizačně i ideově propojeno s nezávislou iniciativou Nenávist není řešení. Tato iniciativa podporuje Romy hlavně při pochodech rasistů a neonacistů. Cílem Konexí je propojovat lidi z chudinských ghett, aktivizovat je, aby se postavili za svá práva, a zaštitit jejich aktivity. Většina členů Konexí jsou Romové z lokalit, kam v minulosti směřovaly pochody neonacistů a kteří nechtějí, aby se to opakovalo, nebo lidé, kteří se dlouhodobě angažují v boji proti rasismu a neonacismu.⁴

Podle členů sdružení Konexe se komunita Romů v Krupce aktivizovala v poslední době především v reakci na opakované pochody neonacistů ulicemi sídliště v Maršově. Snahou je tak sdružovat obyvatele lokality a jejich příznivce z řad majority, kterým není lhostejná současná situace v Krupce a kteří mají zájem podílet se na různých aktivitách (viz dále).

Podle spoluzakladatele z Krupky mají po třech měsících fungování přibližně 40-50 členů v několika městech, z toho zhruba 20-30 členů je z Krupky.

Nové členy se sdružení daří získávat poměrně dobře, při minulých pochodech Dělnické strany bylo patrné, že mnoho lidí za obyvateli lokality stojí a nesouhlasí s projevy xenofobie a rasismu. Členská základna se dle hodnocení zakladatelů rozšiřuje rychle, členem se může stát kdokoli, hlásí se k nim nejen Romové, ale také lidé z majority, kteří v lokalitě společně dlouhou dobu žijí. Konexe se navíc profilují jako sdružení nikoli pouze romské, naopak sdružují i ostatní sociálně znevýhodněné obyvatele, neboť řada obyvatel z majority bydlících na sídlišti je postižena nezaměstnaností a žije ze sociálních dávek.

13.3. Zapojení zástupců místních obyvatel do lokálního partnerství

Zástupci místních obyvatel a spoluzakladatelé Konexí v Krupce se o činnosti Agentury pro sociální začleňování dozvěděli v květnu od dalšího zakládajícího člena Konexí, který působí na Ústecku jako sociální pracovník a s místními Romy již delší dobu spolupracoval především v souvislosti s pochody neonacistů. V tomto ohledu je tedy negativním jevem práce Agentury především to, že místní obyvatele téměř rok od zahájení spolupráce a několik měsíců po ustanovení lokálního partnerství nejsou ze strany města, Agentury či přímo lokálního partnerství o ničem informováni. Běžně používané způsoby informování obyvatel obce prostřednictvím občasných informací publikovaných ve zpravodajích nejsou v tomto případě efektivním nástrojem. Při nedostatku terénní práce v lokalitě a poradenských služeb, které zde teprve začínají působit, se tedy neukázalo efektivní ani možnost zprostředkování informace těmito kanály (nový poskytovatel poradenství v lokalitě poskytuje ASZ také lokální asistenci), neboť řada místních obyvatel zatím se poskytovateli služeb nepřišla do

⁴ Zdroj: <http://oskonexe.wordpress.com/>

kontakty. Naopak efektivním nástrojem by mohlo být shromáždění a diskuse s místními obyvateli, neboť takovéto způsoby informování a projednávání věcí v lokalitě nejsou podle jejích obyvatel výjimkou.

Členové lokálního partnerství byli o existenci sdružené Konexe a o žádosti jeho zástupců o zapojení do činnosti lokálního partnerství informováni na pracovních skupinách v průběhu května. Členové pracovních skupin se pak shodli na potřebě zapojit zástupce místních Romů, přičemž v zápisech se počítalo s tím, že sdružení Konexe bude nejprve přizváno jako host pracovních skupin, posléze bude hlasováno o jeho přijetí za člena lokálního partnerství. K tomuto doposud nedošlo, stejně tak se členové sdružení doposud účastní pouze 1 ze 4 pracovních skupin.

Zástupci Konexí se zatím zúčastnili pouze PS Prevence sociálně-patologických jevů a bezpečnost, poprvé na počátku června 2012. Tuto pracovní skupinu hodnotí kladně, oceňují její složení a odbornost jednotlivých členů. V této pracovní skupině se pak řešily otázky, které v podstatě odpovídají nejpalčivějším problémům, na které by se místní obyvatelé chtěli zaměřovat – především snaha obnovit v rámci prevence kriminality dohledovou službu v lokalitě (porovnej s kapitolou 11) a otázky možnosti zajištění volného času dětí a mládeže.

V této pracovní skupině také doplnili SWOT analýzu o nutnost zabránit užívání alkoholu na ulicích a otevřeli diskusi o tématu heren a gamblerství, což je otázka, která je obyvateli lokality vnímána jako klíčová (srovnej kapitola 11), zástupci města je však ve veřejných prohlášeních často bagatelizována.

Jelikož jsou zástupci obyvatel lokality doposud pouze hosty a nikoli členy lokálního partnerství, účastní se pouze té skupiny, kam jsou přizváni. Sami by přitom měli zájem účastnit se i dalších tematických skupin. O účast na setkáních by měli zájem také další členové sdružení, nicméně v tomto brání dvě skutečnosti – především podmínka ASZ, která chce na setkáních maximálně 1-2 zástupce, dále pak také to, že je-li setkání svoláno na poslední chvíli (případně se o něm na poslední chvíli dozvědí), nemohou si to pracující vždy zařídit.

Podle zástupců sdružení již ostatní lidé ze sídliště o činnosti Agentury také vědí a veškeré informace zprostředkovávají právě členové Konexí.

Předávání informací vč. informování o dění na pracovní skupině, které se zástupci obyvatel účastní, se realizuje na bázi osobních setkávání s jednotlivci (při setkání na ulici a formou obcházení jednotlivých rodin v bytech) i formou pravidelného setkávání – schůze svolané na prostranství v rámci sídliště (zhruba 1x za 1-2 týdny).

Zástupci místních obyvatel by mohli být silným partnerem především ve volnočasových aktivitách, neboť již sami realizují některé aktivity (např. již před založením Konexí se jejich zakladatel podílel na organizaci volnočasové náplně pro chlapce od 14-17 let, kteří jako dorostenci hrají fotbal a účastnili se také turnaje v Praze pořádaného Anfitou⁵). Tyto aktivity, založené především na dobrovolnické bázi a svépomoci, by chtěli rozšiřovat, například by měli zájem podílet se na opravě hřiště u základní školy v ulici Karla Čapka, které je ve špatném stavu a na kterém by po jeho opravě mohly děti trénovat.

⁵ Love football hate racism 6, 29. dubna 2012, <http://1maj.cz/2012/love-football-hate-racism>

Výrazný zájem by měli také o možnost získat prostory a zbudovat zkušebny, neboť v lokalitě je mnoho mladých zpěváků a muzikantů. Tyto aktivity již narážejí na nutnost zajistit alespoň nějaké peníze na pronájem či opravu a vybavení prostor, neboť občanské sdružené Konexe financemi nedisponuje a od dětí je podle svých slov vybírat nemohou. V tomto ohledu by tedy bylo ideální probírat návrhy zamýšleného nízkoprahového centra pro děti a mládež právě se zástupci místních obyvatel, kteří by mohli účinně rozptýlit dosavadní nejasnosti některých členů lokálního partnerství ohledně náplně a návštěvnosti nízkoprahového centra (srovnej kapitola 8.3).

Obecně by se chtěli věnovat podpoře sportu pro mladé, organizování výletů a táborů pro děti a mládež z lokality, aby děti poznaly jiné prostředí, než pouze prostředí tamějšího sídliště. Chtěli by tak s dětmi v Krupce realizovat alespoň část programů, které znají z jiných měst. Základním omezením v současné době jsou finance nezbytné na zajištění takovýchto akcí.

V současné době v souvislosti s vydanou vyhláškou (č. 3/2012 o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a estetického vzhledu města) se sdružení intenzivně zaměřuje na tuto situaci a jako jednu z priorit chce prosazovat instalaci laviček na sídlišti a zřízení dětského hřiště.

13.4. Možné bariéry efektivního zapojení zástupců sociálně znevýhodněných obyvatel do práce lokálního partnerství

Zde identifikujeme bariéry, které mohou znemožňovat nebo ztěžovat participaci obyvatel z lokality na činnosti lokálního partnerství vzhledem k tomu, jakým způsobem jsou LP nastavena. Ne všechny následující body se přitom nutně týkají konkrétní situace v Krupce.

- statut hosta

Konexe nejsou zatím oficiálně schváleným členem lokálního partnerství, zástupci místních obyvatel se tedy mohou účastnit pouze pracovních skupin, na které jsou přizváni. Doposud se tedy zúčastnili pouze PS Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost.

- způsob organizace LP a pracovních skupin

Ne všichni zástupci sociálně znevýhodněných obyvatel mají k dispozici počítač a připojení k internetu, příp. telefon, aby mohli využívat standardní nástroje, pomocí nichž komunikují členové lokálního partnerství. Důležité je to jak pro informování o termínech setkání, tak pro informování o náplni setkání (elektronicky se rozesílají materiály k jednání, zápisy apod.).

- náplň a způsob práce na LP a pracovních skupinách

Především fáze strategického plánování využívá nástroje (SWOT analýzy, diagramy ryby pro definování priorit apod.), se kterými mohou mít často problém i členové lokálního partnerství pohybující se profesně v oblasti sociálního začleňování, jak se ukazuje např. na situaci v Krupce a rozladění jednotlivých členů z příliš dlouhého a nepřehledného procesu plánování. Sociálně znevýhodnění obyvatelé, disponující častou pouze základním vzděláním, budou mít pravděpodobně výrazně omezené kompetence při využívání podobných přístupů, což by nejen nepřispělo k efektivnějšímu procesu plánování, ale mohlo by to snížit jejich motivaci pravidelně se účastnit setkání.

- termíny konání lokálního partnerství a pracovních skupin

Setkávání lokálního partnerství a pracovních skupin se odehrává v pracovní době (dopoledne nebo odpoledne) všech zúčastněných subjektů. Členové jsou na tato setkávání uvolňováni svým zaměstnavatelem z důvodu jejich členství v lokálním partnerství, případně se jedná přímo o vedoucí pracovníky, ředitele, kteří si svůj časový rozvrh mohou plánovaným setkáním uzpůsobit.

Zástupci sociálně znevýhodněných obyvatel se tedy mohou takovýchto setkání účastnit, pouze pokud nemají práci či se nemusejí účastnit např. veřejné služby nebo veřejně prospěšných prací. Pracující člověk by se pouze obtížně uvolňoval z práce, byl by nucen brát si na setkání každé pracovní skupiny dovolenou, přičemž nemůže být ani příliš flexibilní vzhledem ke změnám plánovaných setkávání (častý požadavek zaměstnavatelů na hlášení dovolené v určitém časovém předstihu).

14. Závěry a doporučení

Práce Agentury v Krupce reálně začala na počátku roku 2012, do dnešní doby tedy zatím nemohla přinést příliš hmatatelných výsledků. V době tvorby evaluace nebyl zatím vytvořen ani strategický plán, hodnocení působení Agentury je tedy možné provést především ve světle reflexe jednotlivých členů lokálního partnerství a částečně také diskusí v pracovních skupinách, v nichž se nesměle začínají probírat návrhy na konkrétní opatření.

- Město se ke spolupráci hlásilo v době, kdy nemělo z důvodu nutnosti opakovat volby zvolené zastupitelstvo, a přihlášku podával starosta, který v současné době ve vedení města již není. Přesto jsou však **očekávání** spojená se spoluprací a Agenturou formulovaná současnými zástupci města a dalšími členy partnerství velmi reálně. Konkrétní očekávání jsou úzce spojena především s působením jednotlivých aktérů v dané oblasti, ať již se jedná o oblast bydlení, sociálních služeb či zaměstnanosti, a s možnostmi zvýšit efektivitu činnosti či rozšířit její záběr a případnou spolupráci. Jsou nicméně uváděna očekávání, která nejdou mimo kompetence a možnosti Agentury, což je dobrým výchozím bodem pro spolupráci.
- V Krupce byla aplikována **situační analýza** jako základní nástroj ASZ při začátku práce v lokalitě. Vzhledem k prodávám v obsazení místa lokálního konzultanta v lokalitě zde došlo k načasování posloupnosti: zadání analýzy ASZ - vypracování analýzy - nástup lokální konzultantky. Situační analýza tedy posloužila jako prvotní informační materiál a nedublovala nijak fázi úvodních jednání v lokalitě. Toto načasování je hodnoceno jako velmi dobré.
- Situační analýza je hodnocena vcelku kladně z hlediska zachycení základních oblastí zájmu i nastolení dalších otázek a podnětů k práci lokálního partnerství. Byla také využita na počátku procesu strategického plánování. V závislosti na oblasti zájmu jednotlivých členů je negativně hodnocena absence některých detailněji pojednaných témat a nepřesné faktografické údaje.
- V oblasti spolupráce ASZ s obcí se ukazuje jako stěžejní **osoba lokální konzultantky**, které pro zúčastněné partnery reprezentuje Agenturu i její principy práce. Její profesní kvality jsou zároveň důležitým stavebním kamenem důvěry, kterou si zúčastnění partnerů budují v lokální partnerství i započaté procesy spolupráce. Lokální konzultantka takovéto profesní kvality i kvality lidské, v očích partnerů splňuje.
- Do **lokálního partnerství** je zapojena většina důležitých partnerů. Někteří další, hodnocení jako důležití, však nebyli do lokálního partnerství zapojeni (mateřská škola v lokalitě, Základní škola při Biskupském gymnáziu, zástupci obyvatel lokality). Větším problémem pro činnost některých pracovních skupin je však **častá absence některých členů na pracovních skupinách**. Z důvodů nízké absence klíčových aktérů se jeví jako problematická především PS Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost, ve které byla zaznamenána absence řady klíčových aktérů (omezená účast zástupce Městské policie sporadická účast klíčových základních škol a OSBD Teplice a nulová účast zástupce OSPOD Teplice) a PS Zaměstnanost, kde se nedaří zorganizovat setkání dostatečného počtu institucí. Podle lokálních partnerů by bylo třeba zvýšit efektivitu práce

v pracovních skupinách, neboť proces strategického plánování je vnímán jako velmi zdlouhavý a je tím snižována motivace k účasti na pracovních skupinách.

- **Proces strategického plánování** není doposud u konce a pracovní skupiny jsou ve fázi detailně pojatých SWOT analýz. Nastavení celého procesu však partnery příliš neuspokojuje. Plánování a opakované debaty nad prioritami za využití doporučených nástrojů ASZ vnímají jako velmi zdlouhavé, pro některé nepřehledné, nejasné a demotivující. Nespátřují zde ani tak osobní vliv lokální konzultantky, jako spíše důslednou aplikaci navržených metod, aniž by bylo v průběhu reflektováno, že proces neprobíhá příliš úspěšně a vede k velké rozladěnosti partnerů. Především ti partneři, kteří mají jasné představy o možných dílčích opatřeních, by proto preferovali změnu procesu a vedle tvorby strategického plánu by paralelně zařadili aktivity vedoucí k realizaci konkrétních opatření. Hmatatelné dílčí výsledky by napomohly mimo jiné k vyšší motivaci ostatních partnerů.
- V lokálním partnerství je totiž přítomno několik silných a hodně motivovaných partnerů, kteří by především v oblasti sociálních služeb, bydlení, zaměstnanosti a volnočasových aktivit mohli realizovat řadu dílčích aktivit již v blízkém časovém období, neboť v těchto oblastech sociální integrace dlouhodobě působí.
- Z pohledu obyvatel lokality a jejich reflexe nejpálčivějších problémů by se lokální partnerství mělo zaměřit především na nedostatek možností trávení volného času, množství heren a jejich existenci přímo v lokalitě a na drogovou problematiku. Problémem pro řadu obyvatel je vysoká nezaměstnanost a minimální šance pro sociálně znevýhodněné lidi sehnat legální zaměstnání. Obyvatelé by tak uvítali programy zaměřené na nízko-vzdělané a sociálně znevýhodněné občany v přístupu na pracovní trh. Jako důležité hodnotí také dostupnost a další rozšiřování odborného poradenství při preferenci nevládních organizací před hledáním pomoci na Městském úřadě. **Negativně je obyvateli hodnocen přístup zastupitelstva.** Absentuje zde kontakt s obyvateli a získávání informací při snaze řešit situaci na sídlišti Maršov. Výrazně negativní odezvu mají některá rozhodnutí zastupitelstva – především ohledně heren a v poslední době pak medializovaná vyhláška povolující sedět pouze na lavičkách, které však v lokalitě již řadu let nejsou.
- S půlrokem spolupráce jsou dotázaní členové lokálního partnerství celkově spokojeni, mírná rozladěnost zaznívá především ohledně výše zmíněné zdlouhavosti plánování a minimálním soustředěním se na praktickou aplikaci opatření. K naplnění očekávání dochází především v oblasti koordinace aktivit zapojených institucí, vzájemného sdílení informací o činnosti aktérů na poli sociální integrace a v síťování a navazování efektivnější spolupráce. Naopak nejsou příliš naplňována očekávání spojená s konkrétními opatřeními a také se zprostředkováním kontaktu s cílovou skupinou plánovaných opatření. V této poslední otázce dochází v poslední době k posunu, neboť zástupci obyvatel lokality, kteří taktéž požadovali možnost účastnit se lokálního partnerství, se začali účastnit prozatím jedné z pracovních skupin. Do budoucna by chtěli svoji aktivitu rozšířit, umožní-li jim to členové lokálního partnerství.